

Erdő.

becslési

Utasítás

1875

VII. T. Cz.

Végre.

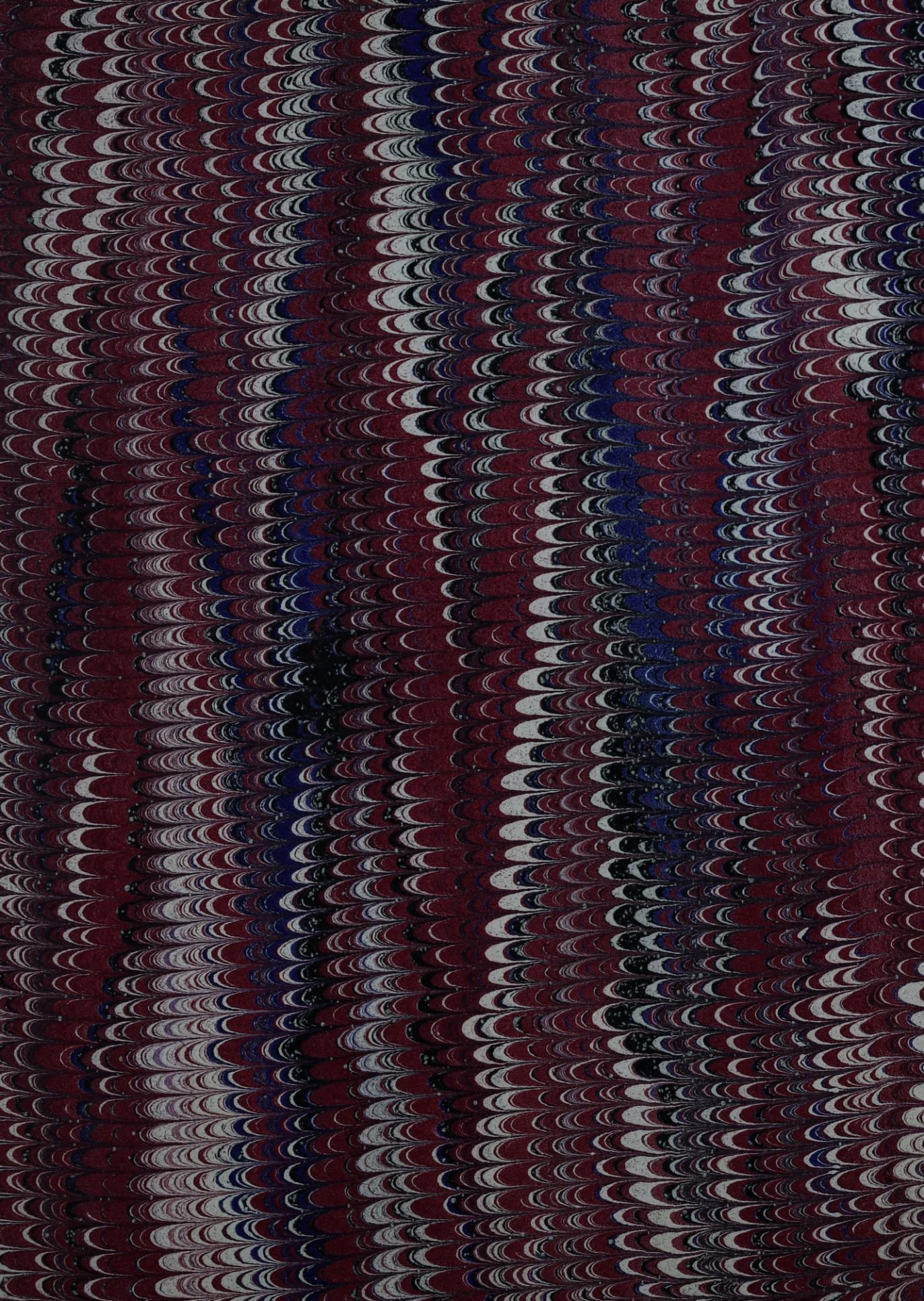
hajtásához

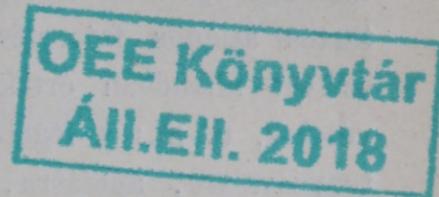

DK

303

ERDŐBECSLÉSI UTASÍTÁS

a földadó szabályozásáról szóló 1875. évi VII. törvényzikk végrehajtásához.

*(Kiadatott 1876. évi 24.163. szám alatt.)**

Bevezetés.

A földadósabályozásról szóló 1875. évi VII. törvényzikk végrehajtásánál a kataszteri erdőbecslők feladata, a földbirtok arányos megadóztatása céljából a magyar állam területén fekvő erdők tiszta jövedelmét, e törvény rendeletei szerint kinyomozni.

„Az erdőkhöz az állandóan faizásra szánt területek tartoznak“, (1875. VII. t.-cz. 10. §.) e szerint nem csak a tényleg fával benőtt, hanem a dolog természeténél fogva mindazon területek, melyek állandóan fatermelésre vannak szánva, az erdőkhöz tartoznak; így a letarolt vágások egyáltalában, és akkor is, ha azok az újraerdősítés céljából ideiglenesen csak néhány éven át mezőgazdasági művelés alá vétetnek, továbbá az erdei kopár tisztások (6. §. c), melyek se nem szántatnak, se nem kaszáltatnak; nemkülönbön azon erdei tisztások, melyek ugyan ideiglenesen szántatnak vagy kaszáltatnak, de az erdőállományhoz tartozván, és az illető üzemtervben foglaltatván, csak a szomszédos állabok letarolása után, ezekkel együttesen fognak újra erdősíttetni.

*) Kiegészítettett 1877. évi 30.168. és 61 112. számok alatti rendeletekkel.

Az erdő tiszta jövedelmének vétetik a közönséges gazdálkodás mellett tartósan nyerhető közép fatermésnek értéke (a tőárt számítva), tekintettel a tartós átlagos fatermés határai között előállítható és a helybeli viszonyok szerint állandóan értékesíthető famennyiségekre, és az erdei mellékhaszonvételek, u. m.: a legeltetés, a makk, a kéreg és a gubacs; a miből az erdőtenyésztésre, ápolásra, s az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt évi kiadások átlaga vonandó le. (1875. VII. t.-cz. 8. §., 15. §. és 16. §. f.)

Ezen tiszta jövedelem a földadó szabályozásáról szóló törvény értelmében nem számíttatik ki minden erdőrészletre nézve külön-külön, hanem az idézett törvény 13. és 38. §§. nyomán oly módon állapíttatik meg, hogy minden egyes becselőjárásra, illetőleg osztályozási vidékre nézve, egy tiszta jövedelmi fokozat készíttetik, melynek tételei pénzértékben fejezik ki az illető járás, illetőleg osztályozási vidék területén előforduló erdőknek, nyolcznál többre nem terjedhető minőségi osztály szerinti, kisebb-nagyobb tiszta jövedelmét holdanként.

Miután a tiszta jövedelmi fokozat felállíttatott, és ennek közvetlen jellegzése céljából minden község területén legalább annyi mintatér tűzetett ki, a hány erdőminőségi, vagyis tiszta jövedelmi osztály ott található: minden egyes erdőrészlet, a tiszta jövedelmére befolyó összes tényezők egybevetése után, a minőségének, vagyis tiszta jövedelmének megfelelő, s az illető mintatér által képviselt osztályba sorozandó. (1875. VII. t.-cz. 14. és 39. §§.)

Ezekhez képest a kataszteri erdőbecslő feladata a következő három részre oszlik:

A) a becselőjárás erdeinek tiszta jövedelmére befolyó tényezők részletes megismerése alapján, a becselőjárás erdeinek gazdasági leírása;

B) a becselőjárás, illetőleg osztályozási vidék tiszta jövedelmi fokozatának felállítása;

C) az egyes erdőrészleteknek a megfelelő minőségi (tiszta jövedelmi) osztályokba való sorozása.

A. R É S Z.

A becslőjárás erdeinek gazdasági leírása.

1. §. Hogy az erdőbecslő képes legyen a járás területén fekvő összes erdők tiszta jövedelmi fokozatát helyesen felállítani, és ezen erdőket a megfelelő tiszta jövedelmi osztályokba sorozni; föltétlenül szükséges, hogy a járás részletes beutazása alkalmával annak erdészeti viszonyaival és állapotaival tüzetesen megismerkedjék, és egyuttal mindazon adatokat összegyűjtse, melyek az erdők tiszta jövedelmének kiszámítására szükségesek.

2. §. A járás ezen beutazása alkalmával, helyrajzi tájékozás céljából, az erdőbecslő a kat. igazgatóságtól kikérendő, ugynevezett „megyei térképeket“ fogja használni.

3. §. A járás erdészeti viszonyai és a tiszta jövedelem tényezői, a becslőjárás erdeinek gazdasági leírásában (1875: VII. törvényczikk 37. §.), a források megnevezése mellett, a következő fejezetek és pontok szerint kimerítően tárgyalandók:

I. FEJEZET.

Az erdők kiterjedése és ennek aránya a járás összes területéhez és népességéhez.

4. §. Kimutatandó a járásban fekvő erdőterület összege kat. holdakban; továbbá az erdőterületnek aránya a járás összes területéhez százalékokban; végül hogy a járás egy lakosára átlagosan hány hold erdő esik.

II. FEJEZET.

Az erdők fekvése és csoportulása földrajzi tekintetben.

5. §. E czim alatt leírandó: a) hogy az erdők a síkságon, a dombos vagy hegyes vidéken és körülbelől mily arányban, mily csoportokban és a járás mely részeiben terülnek el?

b) A hegyek alakzata, hajlása a világrészek felé, lejtőinek meredeksége; az erdővel benőtt legmélyebb és legmagasabb főpontok tengerszin fölötti magassága.

c) A nevezetesebb heglánczok és hegycsúcsok, továbbá a fővölgyek, nemkülönbén a fának szállítására használt vagy használható folyók és patakok neve és iránya feljegyzendők.

d) Hányadrésze az összes erdőknek foglal el oly talajt, a mely fekvésénél fogva mezőgazdasági művelésre is kétség kívül állandóan használható volna?

III. FEJEZET.

Égalji viszonyok, tekintettel az erdőtenyésztésre.

6. §. E tekintetben felsorolandó:

a) Melyek az uralkodó szelek; okoznak-e az erdőben károkat; hó- és zuzmaratörések, s ezek további következményekép rovarpusztítások fordulnak-e elő?

b) Gyakoriak-e a légköri csapadékok? a kutak, források és patakok az év minden szakában elegendő vízdúsak-e?

c) Uralkodnak-e a késői és korai fagyok? stb.

IV. FEJEZET.

Az erdők talajviszonyai föld- és talajtani szempontból.

7. §. Felemlitendők: a) az előforduló földtani képletek és kőzetek azon csoportozatok szerint, melyek az erdők fekvésére nézve a 2-ik fejezet 5. §. a) pontja alatt jeleztettek.

b) Az erdőtalaj leírásánál felsorolandók az előforduló talajnemek, ezeknek minősége, mélysége, termékenysége stb.

V. FEJEZET.

A f a n e m e k.

8. §. Az uralkodó fanemek elősorolása után, ezek megközelítő kiterjedése a járás összes erdőterületéhez arányitva, százalékokban kifejezendő.

Ha a fanemek nem tisztán, hanem elegyesen fordulnának elő, hozzávetőleg az elegyarány is kiteendő. Az alárendelt és szórványosan előforduló fanemek csak általában lesznek megnevezendők.

Félreértések kikerülése végett a főfanemek magyar, (Horvát-Szlavonországban: horvát) német és botanikus neve kiteendő.

Felemlitendő továbbá az uralkodó fanemeknek kiterjedése a járásban azon csoportok szerint, a melyek földrajzi tekintetben a 2-ik fejezet 5. §. a) pontja szerint megkülönböztetendők.

Végül az uralkodó fanemek növekvésének minősége, tekintettel a 2., 3. és 4. fejezet alatt ecsetelt termőhelyi viszonyokra nézve, általánosságban leirandó.

VI. FEJEZET.

Üzem módok, fordák és erdőtenyésztési állapotok.

9. §. A járásban fekvő erdőbirtokok melyikeinél folytatattik üzemtervre fektetett rendszeres gazdálkodás?

A jelen utasítás 2-ik fejezete első bekezdése szerint leirandó csoportok területén fekvő, rendszeresen kezelt erdők, tekintettel az uralkodó fanemekre, mely üzem módban és fordában használtatnak? s a rendszer nélkül kezelt erdőknek tényleges használata, mely üzem módnak és fordának felel meg?

10. §. Az üzem módokra nézve megkülönböztetendő:

a) a szálerdő, mely természetes vagy mesterséges uton magról keletkezett, magról ujittatik fel, s a mely az illető fanem magzó koránál rendszeresen magasabb fordában használtatik.

A szálerdő nem egyéb, mint magról kelt és magról ujított szálerdő, mely azonban nem vágásonkint taroltatik le és ujittatik fel, hanem a melyből a vágható koru, vagy a birtokos által szükségelt fiatalabb fák is, egyenkint vagy kisebb csoportokban vágatnak ki, s ennél fogva egy és ugyanazon területen minden koru fák egymással keverve találhatók.

b) a sarjerdő általában az, mely akár magról, akár sarjadzás által keletkezett; mindég sarjadzása által ujittatik fel, s a mely az illető fanem sarjadzási képességének korát tul nem haladó fordában használtatik.

A sarjerdő-üzemnek különféle nemei vannak, melyek többnyire rendeltetésük vagy használatuk szerint neveztetnek el; ilyenek: a cserhántó-üzem, a fonó vessző-üzem, a botfa-üzem és a nyeselő-üzem.

A botfa- és nyeselő-üzem többnyire az állandó legelőkön, szántóföldeken és utak szélein vagy vizek partjain álló fáknál alkalmaztatik, a hol, mint nem erdőtalajon folytatott mellékes üzem, az erdőbecslő eljárásának tárgyát nem képezheti, hacsak ilyen üzem módban kezelt területek külön telekkönyvi földrészletet nem képeznek.

c) a középerdő, mely rendszeresen kezelve alig fog találkozni, a szál- és sárjerdőnek ugyanazon területen való egyesítéséből származik.

11. §. Ezen fejezet alatt továbbá feljegyzendő, hogy a járás különböző részeiben miként történik a vágások felujtása és az előforduló hézagok és tisztások tatarozása, s hogy egyáltalában mily gond és szorgalom fordítatik az erdőmivelésre.

VII. FEJEZET.

Az erdők fatermésének nagysága, üzemmódok, fanemek és választékok szerint, az előforduló termőhelyeken.

12. §. E czim alatt felsorolandó, hogy a járás területén előforduló különféle fanemű szálerdők, sárjerdők stb. a helyi viszonyok közt szokásos forda évsorozatának átlagában (1875. VII. törvénycikk 17. §.) közönséges gazdálkodás mellett (1875. VII. t.-cikk 8. §.) s a tartós fatermés határai között állandóan értékesíthető, (1875. VII. t.-cz. 16. §. f.) — hány tömör köbméter fát képesek évenként és holdankint tartósan szolgáltatni; azaz, hogy azon erdők mily termőhelyi jósággal birnak.

13. §. Tudva lévő dolog, hogy bizonyos fanem egy és ugyanazon termőhelyen nem szolgáltat mindig egyenlő, hanem az illető erdő állabjósága (zárata) szerint majd több majd kevesebb fatermést, mert közönséges gazdálkodás mellett az erdőnek olyan állapotát, a melyben az a termőhelyi jóságnak megfelelő legnagyobb, ugyszólván ideális és csak egyes kisebb részleteken található fatermést nyújt, nagyban elérni nem lehet.

Ennél fogva a termőhelyi jóság mértékeül nem azon fatermés veendő, melyet bizonyos fanem valamely termőhelyen tökéletes záratban szolgáltathat, hanem csak azon átlagos fatermés, melyet az illető erdő a közönséges és közvetlenül szemlélhető gazdasági viszonyok közt találtató átlagos állabjóság mellett valóban adni képes.

Igy az erdőrendezések céljából felállított többnyire ideális, mert teljesen el nem érhető termési táblák tételeihez viszonyított és az állableírásokba kitett záratok (1.0, 0.9, 0.8, 0.7, 0.6, 0.5 stb.) mértani átlaga, nem pedig azok maximuma, vagy az ideális teljes zárat fogja megadni azon közép záratot, a mely szerint a kataszteri évi átlagos fatermés lesz meghatározandó. (1877. évi 61.112. szám.)

14. §. Az áteredőléseknél nyerhető fának mennyisége, az átlagos fatermésbe befoglalandó lévén, külön kimutatandó nem lesz.

15. § Az átlagos fatermés nagyságának megállapítása után kinyomozandó, hogy a fatermés a helyi viszonyok között állandóan s egészben-e, vagy mily részben értékesíthető. Lehetnek ugyanis egyes járásokban oly erdőterületek, melyeknek tartós fatermését, fogyasztók és kelendőség hiányában, vagy a közlekedés nehézsége és drágasága miatt csak bizonyos részben lehet értékesíteni. Ily esetekben az összes tartós fatermés kimutatandó ugyan, de az annak idején eszközendő osztályba sorozásnál annak csak azon része veendő számításba, a mely a helyi viszonyok között állandóan értékesíthető.

E célból előleges tájékozás végett már a járás erdőgazdaságának leírásában hozzávetőleg kitüntetendő, hogy a járás erdei melyikének fatermése és mi okból nem értékesíthető egészben, hanem csak bizonyos részben? A dolog természetében fekszik, hogy az állandóan értékesíthető fának tömegét, kevésbé a múltból, hanem inkább a jelenből, és a fa értékesítésére befolyással bíró viszonyok jövőbeli alakulásának okszerű megbecsüléséből lehet levezetni.

Megjegyzendő itt, hogy értékesítés alatt nem csak az eladást, hanem a tényleges felhasználást kell érteni. A mit tehát a birtokos saját céljaira, gyáraiban stb. felhasznált, épen úgy mint azon fatömeget is, melyet kegyuri célokra, vagy szolgálmány fejében akár ingyen, akár viszontszolgálat fejében kiszolgált, értékesített fának kell tekinteni.

16. §. Miután a kinyomozott fatermés értékét csak akkor lehet helyesen kiszámítani, ha azon választékok, melyekre a fatermés feloszlik, és azok arányai ismeretesek: feljegyzendő, hogy a fatermés mily választékokból áll. E tekintetben megkülönböztetendő :

a) a tönkfá, mely 15 centiméternyi átmérőnél vastagabb darabokból áll, s a mely a fanemek és a helyi értékesítési viszonyok különfélesége szerint egészben vagy részben :

α) haszonfára (épületi és szerszámfa);

β) hasábfára használható fel;

b) a dorongfa, mely 5—15 centiméternyi vastag darabokat tartalmaz;

c) a rőzsefa, mely magában foglalja a fának 5 centiméternél vékonyabb ágait és galyait;

d) a tusákfa a fának azon földfeletti és földalatti részéből áll, mely a törzsnek levágása után, mint tuskó és gyökér a földdel összeköttetésben visszamarad.

Feljegyzendő tehát, hogy ezen választékok közül a járás különböző részeiben, melyek és mily arányban használatnak és értékesíttetnek; s mely választékok nem értékesíthetők. — Megjegyzendő, hogy a tönkfának felosztása hasznófára és hasábfára nem a fának méreteitől függ, hanem ez irányban a fanemnek műtani célokra való alkalmassága mellett, a tényleges fogyasztás és használat mértéke határoz. Így például a bükk-, a gyertyán- vagy a nyárfából nyerhető tönkfának aránylag csak igen kis része értékesíthető hasznófául; mert ezen fanemek épületfának kevésbé alkalmasak és csak szükségből használatnak; ellenben a tölgyekből és fenyőfákból nyerhető tönkfának mindég és sokkal nagyobb része, sőt egész tömege is felhasználható épület- és szerszámfának, ha a viszonyok különben az értékesítést lehetővé teszik. — Ehhez képest az erdőbecslő feladata azon arányt is helyesen kipuhatolni és pontosan feljegyezni, a mely az értékesíthető hasznófa és hasábfá között a járás különféle erdeiben, a tényleges viszonyoknak megfelel.

17. §. Miután az előrebocsátottak értelmében előbb az átlagos fatermés, azután ennek a helyi viszonyok között értékesíthető része, és végül az értékesíthető fatömegnek választékaránya meg lett állapítva: kinyomozandók és feljegyzendőek azon apadékok is, melyek a fának levágásából, feldolgozásából és szállításából származnak; a mennyiben a tiszta jövedelem kiszámításánál csak azon fatömeg vehető fel, a mely valóban értékesíttetik, nem pedig azon faapadás is, mely a fának feldolgozása és szállítása alkalmával menthetlenül veszendőbe megy.

18. §. Az erdők közép fatermésének kinyomozásánál és megállapításánál az itt következő fatermési tábla használandó, melyben a főüzemmódokban és a szokásos fordákban kezelt erdők uralkodó fanemeinek, közönséges gazdaság mellett elérhető közép fatermései, hat termőhelyi jóság szerint vannak kimutatva.

A kataszteri erdőbecslésnél használandó fatermési tábla,

mely a magyar birodalom területén fekvő különféle üzemmódban és fordában kezelt erdők uralkodó fánemeinek, közönséges gazdálkodás mellett elérhető, holdankénti évi közép fatermését mutatja.

	Átlagos fatermés, évenként és holdanként, az áterdölési hozammal együtt, de rózsze és tusakfa nélkül										Átlagos fatermés év és holdanként		A kimutatott átlagos fatermésből esik		A rózsefa tusakfa		Az értékesíthető fatömegnél előforduló		
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		A		A		A		
	kőb- láb méter	kőb- láb méter	kőb- láb méter	kőb- láb méter	kőb- láb méter	kőb- láb méter	kőb- láb méter	kőb- láb méter	kőb- láb méter	kőb- láb méter	kőb- láb méter	kőb- láb méter	tönk- fára	dorong- fára	ha értékesítik az átlagos fatermésnek alábbi százá- lékaival	veendő fel	feldol- gozási és usz- tatási	kéreg tatási	apadás
Üzemmód, fanem és fordá																			
Szálerdő.																			
Tölgyek, ákác és szelid gesztenye, 120—180 éves fordá																			
Bükk, 90—140 éves fordá																			
Lucz és jegenyefenyő, 80—120 éves fordá																			
Erdei, fekete és vörös fenyő, 60—120 éves fordá																			
Éger- és nyárfa, 40—80 éves fordá																			
Sarjerdő.																			
Tölgy, ákác, bükk, gyertyán, 10—60 éves fordá																			
Nyár, fűz, éger, nyír, 15—40 éves fordá																			
95	3.0	79	2.5	64	2.0	48	1.5	32	1.0	16	0.5	75—55	25—45	5	15	13	.	.	.
100	3.2	82	2.6	64	2.0	45	1.4	25	0.8	7	0.2	80—55	20—45	8	12	8	6—22	.	.
159	5.0	130	4.1	101	3.2	72	2.3	43	1.4	13	0.4	90—80	10—20	3	12	12	10—20	.	.
114	3.6	95	3.0	76	2.4	57	1.8	38	1.2	10	0.3	90—80	10—20	4	11	16	.	.	.
89	2.8	73	2.3	57	1.8	41	1.3	25	0.8	10	0.3	75—65	25—35	5	5	10	.	.	.
76	2.4	63	2.0	51	1.6	38	1.2	25	0.8	13	0.4	35—0	65—100	10—30	.	9	.	.	.
139	4.4	114	3.6	89	2.8	63	2.0	38	1.2	13	0.4	40—0	60—100	10—30	.	12	.	.	.

19. §. Fzen táblák magyarázataul a következők jegyzendők meg :

A száraló üzem fatermése, a szálerdő tételei szerint állapítandó meg.

Ha középerdő fordulna elő, erre nézve kipuhatólandó, hogy annak sarjerdőt képező aljfái és szálerdőt képviselő felfái, a terület hányadrészét foglalják el. A fatermés azután a kipuhatólt arányszámok szerint a szál- és sarjerdő illető tételeiből számíttatik ki. Például: egy II. termőhelyi jóságú tölgy közép erdőben a felfák 0.4 és az aljfák 0.6 területet foglalnak el; minthogy pedig a II. osztályu tölgy szálerdő 2.5 és a II. osztályu tölgy sarjerdő 2.0 köbméter átlagos termést ad; a szóban lévő tölgy középerdőnek közép fatermése lesz $(2.5 \times 0.4 + 2.0 \times 0.6) = 2.2$ köbméter.

A gyertyánfa szálerdőkre, ha esetleg tisztán vagy más fanemekkel túlnyomó mértékben keverve fordulnának elő, a bükk szálerdő illető tételei alkalmazhatók.

Az alárendelt és természetöknél fogva az uralkodó fanemekkel csak kisebb mennyiségben kevert fanemek, u. m. a juhar, kőris, rezgő-nyárfa sat. az uralkodó fanemekhez tartozóknak tekintendők, a melyeknek termésébe azok fatömege betudandó.

20. §. Valamely erdő termőhelyi jóságának meghatározása aként történik, hogy annak területén egy a vágható, vagy közel vágható korban álló oly rész szemeltetik ki, a mely nem a lehető legjobb és csak kisebb területen, ugy- szólván esetlegesen előforduló, hanem a 13. §. szerint a közönséges, az illető járásban szokásos gazdaság mellett nagyban elérhető minőséggel, vagyis állab-jósággal bír. Ezen kiszemelt résznek felbecsülendő holdankénti fatömege, osztva az állab korával, adja az átlagos fatermést, mely a termési tábla illető tételeivel összehasonlítva megmutatja, hogy a kérdéses erdő melyik termőhelyi osztályba tartozik. Például: egy bükkerdőnek, megfelelő zárattal bíró 120 éves része 156 köbméter fatömeeggel bír; az átlagos fatermés $156 : 120 = 1.3$ köbméter; minthogy pedig ezen szám a bükktermési tábla IV. osztályát (1.4 kbm.) leg- inkább megközelíti, ennél fogva az egész erdő a IV. termőhelyi osztályba tartozik.

21. §. Ott, a hol csak némiképp rendszeres gazdaság üzetik, az erdő- becselő a birtokos kezénél lévő termési táblákból, becslési munkálatokból és számadásokból, a legrövidebb uton és rendszeren eléggé megbízható adatokat nyerend az illető erdők faterméséről, ennek választékarányáról, az értékesít- hető fatermés nagyságáról s egyáltalában minden a tiszta jövedelem kiszá- mítására szükséges tényezőkről.

22. §. Ámbár az átlagos fatermés csak tömör köbméterekben fejezendő ki, mégis, tekintettel arra, hogy a métermérték használata csak a jelen évben vette kezdetét, s így a fatermésre vonatkozó azon adatok, melyek az erdőbirtokosok részéről az erdőbecslők rendelkezésére bocsáttatnak, a régi mértékben t. i. köblábakban, vagy bizonyos számú tömör köblábat tartalmazó ür-, vagy pedig 100 tömör köblábat tartalmazó normál-öleekben lesznek kifejezve: szükségesnek látszott a termési táblában az illető faterméseket, könnyebb eligazodás végett, köblábakban is kitenni.

23. §. Azon fatermések, melyek a termési táblákban ki vannak mutatva, magukban foglalják a fatermés azon részét is, mely áterdülés útján használtatik ki, értve a tönkfát és dorongfát, ellenben kizárva a rözse- és tusakfát, mely utóbbi két választék csak kivételesen értékesítettik.

A hol az áterdölési fahozam egyáltalában nem, vagy csak kivételesen használtatik és értékesítettik, ott a tapasztalat szerint meghatározandó áterdölési hozam a tisztajövedelem számításánál a tartós fatermésből levonandó.

24. §. A tönk- és dorongfa választékok arányaira nézve a táblában kimutatott határok általában véve, s egyedüli tekintettel a termőhelyi jóságra, aként értendők, hogy a legjobb termőhelyen aránylag legtöbb tönkfa és legkevesebb dorongfa; ellenben a legrosszabb termőhelyen aránylag legkevesebb tönkfa és legtöbb dorongfa van. Itt azonban figyelembe veendő a többi körülmények is, melyek a nevezett két választék arányára ugyanazon termőhelyen módosítólag hatnak, így például, ha valamely termőhelyen ugyanazon koru és ugyanannyi fatömeggel bíró két állab fordul elő, és az egyikén kisebb számú, de sokkal vastagabb, a másikon pedig jóval nagyobb számú, de vékonyabb törzsek vannak, akkor az előbbi aránylag több tönkfát, az utóbbi pedig aránylag több dorongfát fog adni, mint a mennyi a táblában csupán a termőhelyre való tekintettel kimutatott százalékok szerint esne.

25. §. A hol a rözsefát vagy tusakfát rendesen és egyáltalában, nem pedig csak kivételesen használják és értékesítik; ott ezen választékok fejében, a táblában foglalt átlagos fatermésből, még annyi százalékot kell a tönk- és dorongfa tömegéhez adni, a mennyi a tábla illető rovatában ki van tüntetve.

26. §. Az összes értékesíthető fatermésből végre levonandó, feldolgozási és kéregapadás fejében annyi százalék, a mennyi a termési tábla utolsó előtti rovatában van jegyezve. Ha a fa nem tengelyen, hanem a mint ez a magas hegységi erdőkben történni szokott, csúsztatás és vizen való usztatás által

szállíttatik a fogyasztás helyére, akkor még ezen veszteség fejében, a vízi ut távolsága és vadsága szerint, további 6—22 százalékot kell levonni.

27. §. Magától értetik, hogy ha valamely erdőből csak a haszonfa értékesíttetik, a tisztajövedelem kinyomozásánál a fatermésnek csupán haszonfa választéka jöhet számításba.

28. §. Az értékesíthető közép fatermés kimutatása iránt az előbbieken adott utasítás bővebb megvilágítására szolgáljanak a következő példák:

1-ső példa. Egy III. oszt. bükkerdőből, melyben szórványosan juhar, kőris és szilfák, továbbá 0.2 részben keverve jegenyefenyők fordulnak elő, kelendőség hiányában a fatermés 40 százalékánál többet, még pedig haszonfában és hasábfában nem lehet értékesíteni; számíttassék ki az értékesíthető fatermés fanemek és választékok szerint:

$$\begin{array}{r} \text{bükk } 2.0 \times 0.8 \times 0.4 = 0.64 \text{ köbméter} \\ \text{j.-fenyő } 3.2 \times 0.2 \times 0.4 = 0.26 \quad \text{„} \\ \hline \text{összesen } 0.90 \text{ köbméter} \end{array}$$

választékok szerint:

$$\begin{array}{r} \text{bükk, juhar, kőris, szil} \\ \text{haszonfa } 0.64 \times 0.10 = \dots 0.064 \text{ köbméter} \\ \text{hasábfá } 0.64 \times 0.90 = \dots 0.576 \quad \text{„} \\ \hline 0.64 \text{ köbméter} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{jegenyefenyő haszonfa } 0.26 \times 1.00 = \dots 0.26 \quad \text{„} \\ \hline \text{együtt } 0.90 \text{ köbméter.} \end{array}$$

A feldolgozási és kéregapadás, valamint a szállítási veszteség fejében ezen esetben semmi sem vonatik le, a mennyiben az összes fatermésnek ugyanis már 60 százaléka számíttason kívül hagyatott, s a felvett 40% csupán az értékesíthető kész fatömegre vonatkozik.

2. példa. Egy 50 éves fordában kezelt III. t. oszt. tölgy sarjerdőből minden választékot lehet értékesíteni; mennyi ennek fatermése választékok szerint:

$$\begin{array}{r} \text{tönkfá: } 20\% \times 1.6 \text{ km.} = 0.32 \text{ köbméter} \\ \text{a tönkfának } 40\% \text{ épületfa } 0.32 \times 0.4 = 0.128 \text{ köbméter} \\ \quad \text{„ } 60\% \text{ hasábfá } 0.32 \times 0.6 = 0.192 \quad \text{„} \\ \text{dorongfa } 80\% \times 1.6 \text{ km} = \dots 1.280 \quad \text{„} \\ \text{rőzsfa } 15\% \times 1.6 \text{ „} = \dots 0.240 \quad \text{„} \\ \text{tusakfa } \text{— } 0 \dots \dots \text{—} \quad \text{„} \\ \hline \text{összesen } 1.840 \text{ köbméter,} \end{array}$$

31. §. Az előbbiek szerint ecsetelendő viszonyok alapján azután általánosságban kimondandó, hogy a járás fakelendőségi és faértékesítési viszonyai a járás különböző részein jók, középszerűek vagy roszak; továbbá, hogy ezen állapot milyen volt a múltban, miként és miért változott, s hogy ennek a közel jövőben való javulása avagy hanyatlása várható-e és miért?

IX. FEJEZET.

Faárak (tőárak).

32. §. A becslésnél a fának tőára (1875. VII. t.-cz. 16. §. *f*) vagyis azon értéke vétetik számításba, melylyel az tővön állva az erdőn bir.

33. §. Azon esetre, ha egyes helyeken a fának megállapított tőára nem volna, akkor a raktári vagy piaczi árból, a vágási és szállítási költségek levonása által lesz a tőár levezetendő. A vágási és szállítási költségek állanak: a vágásnál és szállításnál használt munkások béreiből és nyugbéreiből, ezeknek természetben adott élelmi szerek értékéből, a bér részét képező földjárandóságok haszonértékéből, a szállítási eszközök, utak stb. tatarozására, karbantartására és őrzésére fordított költségekből. A szállítási eszközök felállítására fordított beruházási összegek, vagy ezek kamatai és törlesztési részletei, a vágási és szállítási költségekbe nem számíthatók.

34. §. A becslésnél a fa árú az 1855—1874-ig terjedő huszévi időszak alatt fennállott középárak átlaga minden levonás nélkül veendő. (1875. VII. t.-cz. 19. §.)

35. §. Az erdőbecslő egyik legfontosabb feladata az imént jelölt közép tőárak átlagának megállapításához szükséges adatokat a járás területéről összegyűjteni. E célból a járás nagyobb erdőbirtokosaihoz és a városok hatóságaihoz, a járásban fekvő állami, alapítványi stb. erdők igazgatóihoz, erdőmestereihez vagy erdészeihez fog fordulni, s ezektől, a nevezett húsz évi időszak alatt fennállott tőáraknak, vagy ezek hiányában a raktári és piaczi áraknak, a vágási és szállítási költségek részletes kimutatásával való közlését kikéri.

36. §. Az így nyert adatokat a további használat előtt tüzetes vizsgálat alá kell venni, s a kétes tételek felvilágosítását szorgalmazni. Azon adatok, melyeknek helyessége vagy megfelelő volta iránt az erdőbecslő teljesen megnyugtató nincs, a középár számítás alapjául nem vehetők. Főszóly fektendő azon adatokra, melyeket az állami, vagy állami kezelés alatt álló erdők közegei, hivatalosan szolgáltatnak; ezek után pedig a nagyobb erdőbirtokosok

hivatalai által, hivatalosan és hiteles alakban közlött faárak veendőik figyelembe; mert ezen birtokosok fatermésük nagyobb részét eladván, az általuk évről-évre megállapított árak, a fának az illető járásra vonatkozó forgalmi értékét nagyban és leghivebben tüntetik elő.

37. §. Az így gyűjtött és óvatosan kiszemelt adatok az idecsatolt I. számú minta szerint, melyből úgy mint minden, a jelen utasításban előirt többi mintákból is, a szükséges mennyiségű nyomtatott űrlapokat az erdőbecslők az illető kat. igazgatóságok útján veendik, állítandók össze. Ezen minta rovatai elég világosan lévén szövegezve, további magyarázatot nem igényelnének, mindazonáltal a „mértékegység“ rovatára nézve megjegyztetik, hogy ebbe azon mértékegységek, például: 3, 4, 5, 6 stb. láb hosszú hasábokból, 6 stb. láb szélesen, 6 vagy 7 láb stb. magasan rakott ölek jegyzendők fel, melyekre az illető áradatak vonatkoznak. Hogy azonban ezen különféle ür- vagy tömör-köbegrészeire vonatkozó árakból, a tömör-köbméterenkinti középárakat könnyen kiszámítani lehessen, szükséges már ezen kimutatásban, a feljegyzendő mértékegységek tömör köbtartalmát bécsi köblábokban is kifejezni. Hogy a különféle méretű és űrtartalmu ölek, hány tömör köbláb fát tartalmaznak, erre nézve a rendszeresen kezelt erdők birtokosai többnyire tapasztalati adatokkal bírnak, ilyenek hiányában, tekintet nélkül a fanemre és a hasábok hosszára, a következő átlagos százalékok alkalmazandók:

hasábfánál, a tömör köbtartalom, az ürfogatnak	66,
dorongfánál	54,
rőzsefánál	42 és
tusakfánál	50 százalékat teszi.

Például: ha egy ugynevezett bécsi öl dorongfának hasábhossza 3 láb, szélessége 6 láb és magassága $6\frac{1}{2}$ láb, akkor ennek űrtartalma $= 3 \times 6 \times 6.5 = 117$ ürköbláb; ennek pedig tömör fatartalma a fenti adat szerint csak 54% lévén, a tömörtartalom teend $(117 \times 0.54 = 63)$ köblábat.

Megtörténhetik, hogy az egyik vagy másik birtokos által szolgáltatott faárak egy vagy több évről hiányzanak, ily esetben az illető év üresen marad. Magától értetik, hogy ekkor az illető árak összege nem 20-al, hanem csak annyival osztandó, a hány évnek ára az összegben foglalva van.

Az I. számú mintának utolsóelőtti rovatába, a husz évi tőárak egyenes átlaga irandó, mely ezután tömör köbméterekre átszámítva, a legutolsó rovatba jegyzendő. Ezen átszámítás megvilágítására szolgáljon a következő példa: egy

bécsi öl dorongfának tömör fatartalma 63 köbláb, és egy ilyen öl fának 20 évi átlagos ára 2 frt 24 kr, tehát köblábankint tizedes törtre kikerekítve 3.6 kr. Miután pedig egy köbméter 31.7 köblábat tartalmaz, lesz egy köbméter tömör fának átlagos tőára $(31.7 \times 3.6) = 1$ frt 14 kr. Időkimelés és számítási hibák kikerülése végett ezen és más az erdőbecslési szakba vágó átszámításoknál a hivatalos használatra kiadott, és a pénzügyministerium államépületi felügye-
lőségénél (Budapest I.) példányonként 2 frt 10 krért kapható „Erdészeti segédtablák” alkalmazandók.

38. §. A járás különféle részeiből gyűjtött, s az I. számú mintában egymásután felsorolt árak, s ezeknek átlagai, fanemek és választékok szerint, a dolog természeténél fogva minden uradalomra nézve többé-kevésbé különbözök lesznek, minthogy pedig a járás erdeinek becslésénél középárakat kell alkalmazni, ezeknek kiszámítása az idecsatolt II. számú minta szerint eszközöndő.

Az I. sz. mintából e célra átviendők a II. sz. minta megfelelő rovataiba, az illető uradalom, erdőhivatal stb. neve, továbbá azoknak az illető fanem által elfoglalt erdő területe egészre kikerekített holdakban, és az egyes választékok tőára köbméterenkint. Ez megtörténvén, minden egyes tőár, az illető területtel szoroztatik; azután minden fanemre és választékra nézve a terület és tőárnak egymással való sokszorozása által képezett szorzat, a minta illető rovatába bejegyeztetik; végül minden választékra nézve a területek és tőarak szorzatainak összege, a területek összege által osztván, az eredmény az illető választék átlagainak közepesét mutatandja, mely a minta legutolsó rovatába jegyzendő be. Például: a luczfenyő épületfára nézve, 20 évi átlagban, tömör köbméterenkint kipuhatolt tőarak lennének a következők: 7.342 holdnyi területen X uradalomban 190 kr, 12.463 holdnyi területen Y erdőhivatalnál 215 kr, 16.755 holdnyi területen Z városi erdőben 174 kr, a tőarak és területek szorzatainak összege a területek összege által osztandó lévén, a következő számtani művelet viendő véghez:

$$\text{X) } 7.342 \text{ hold} \times 190 \text{ kr} = 1,394.980$$

$$\text{Y) } 12.463 \text{ „} \times 215 \text{ „} = 2,679.545$$

$$\text{Z) } 16.755 \text{ „} \times 174 \text{ „} = 2,915.370$$

$$\text{összeg } 36.560 \text{ hold} \qquad 6,989.895 \text{ és végül}$$

$6,989.895 : 36.560 = 191$ krajczár, vagyis egy tömör köbméter luczfenyő épületfának közép tőára az egész járásban 1 frt 91 kr.

Ezen II. sz. mintának utolsó rovata minden egyes fanemre és választékra nézve már a helyes közép tóárakat tartalmazván, ezek innen egyszerűen és közvetlenül a VII. számmal jelölt minta szerint készült űrlapok illető részébe irandók át.

A tóáraknál mutatkozó törtrészek számtanilag egész krajczárookra egyenlitendők ki.

X. FEJEZET.

Az erdei mellékhaszonvételek minősége és értéke.

39. §. A földadó szabályozásáról szóló törvény (16. §. *f*) szerint a fatermesen kívül az erdők hasznául csak a következő erdei mellékhaszonvételek, u. m.: a legeltetés, a makk, a kéreg és a gubacs vétetnek; tehát a többi esetleges mellékhaszonvételek, például erdei alom, lombtakarmány, gomba és erdei gyümölcs, kőbányák, agyag-, kavics- és homokgödrök, az újraerdősítés czéljából ideiglenesen mezőgazdasági köztes használat alatt álló vágások és tisztások jövedelme stb., továbbá a vadászat és halászat mint a földbirtokkal összekötött jog (1875. VII. t.-cikk 8. §.) a katasztrális tiszta jövedelem kiszámításánál tekintetbe nem jönnek.

40. §. A számba veendő mellékhaszonvételek, minőségük, terjedelmük és jelentőségükre való figyelemmel, nemkülönben azoknak a járásban szokásos értékesítési módjaik leirandók.

41. §. Az erdei mellékhaszonvételek átlagos évi és holdankinti középértékének megállapítása gyakran nehézségekbe fog ütközni, a midőn az erdőbecslő megfelelő adatok hiányában kényszerítve lesz saját legjobb belátása szerint az adatok hiányát, a járás idevágó viszonyainak tüzetes tanulmányozása után, becslés által pótolni.

42. §. A számbaveendő erdei mellékhaszonvételek — az üzemmódok, de leginkább az erdők fekvése és a fanemek szerint, eltérők lesznek; ennél fogva szükséges leendő a szóban lévő mellékhaszonvételeket tovább részletezni; így a legelő értékét a lapályos és dombos vidék erdeire nézve külön, és a magasb hegységi erdőkre nézve ismét külön kellend felvenni. A makkoltatás értéke a tölgyerdőkben rendesen különbözni fog a bükkesek makkoltatásának értékétől. A kéreghasználat a tölgyerdőkben más értékű, mint a fenyves erdőkben, míg a gubacstermés, mely csak a kocsános-tölgyerdőkben fordul elő, megkülönböztetést nem kíván.

a) A legelő értékét legbiztosabban a járásban fekvő állami, városi vagy rendezett gazdasággal bíró magán erdők számadásai alapján lehet meghatározni; e célból az illető birtokosok felhivandók, hogy erdejök területét, és az ezen területen használt erdei legelőnek értékét, az 1850—1874. évi 25 éves időszakra, évről-évre mutassák ki. Ha az erdei legelő, mint az állami erdőkben szokás, bérlet útján értékesítették; akkor a 25 évi bérösszeg átlaga megbízható adat; de ha a birtokos az erdei legelőt bérbe nem adja, hanem azt saját baromtenyésztésére használja, akkor az erdei legelő értékének a birtokos által önkényesen történő meghatározása, megfelelő adatul nem szolgálhat; ily esetben a becselő inkább az illető erdei legelőn tartott marhák számából s a járásban egy marha után fizetni szokott legeltetési bérből fogja kiszámítani az illető erdőterület holdankénti legeltetési értékét. Például: egy 2000 holdas erdőnek birtokosa az erdei legelőt saját marhatenyésztésére használja, s így az erdei legelő holdankénti értékére nézve számadásaiból biztos adatot nem szolgáltatathat, de igen is megmondhatja, hogy nyáron át rendesen az erdei legelőn tartott marhaállománya példaképen áll: 85 darab szarvasmarhából, 16 anyakanczából, 11 csikóból és 600 db juhból. Minthogy pedig a járásban tett puhatolódzások szerint 1 szarvasmarha nyári legelő bére 1 frt, egy lóé 2 frt, egy csikóé 1 frt, egy juhé 40 kr, s így ezen marhaállomány egy nyári legeltetési bére összesen 368 frt ezen összegnek az erdőterülettel való osztásából ($368 \text{ frt} : 2000 \text{ hold} = 18.4 \text{ kr}$) kiderül, hogy a szóban lévő erdőnek egy nyári legelő értéke holdanként $18\frac{4}{10}$ krajczárt tesz. Ha a birtokos saját marháin kívül, például a legeltetési szolgálat fennállása folytán, a község marháinak is tartoznék az erdőn legeltetést engedni, akkor ezen községi marhaállomány is, daczára annak, hogy a legeltetést az erdőelkülönítésig ingyen használja, éppen oly bérral veendő számításba, mint a birtokosé.

b) A makkoltatás értékének kipuhatolása legbiztosabb, ha erre nézve a megszabott 25 éves korszakról elegendő számadási adatok állanak rendelkezésre; ezek hiányában csak becslés által lehet czélt érni. Ezen esetben legelőbb is ki kell nyomozni, hogy teljes makktermés, tapasztalat szerint, hány év alatt szokott beállani, és hogy az utolsó teljes makktermés mikor volt, továbbá, hogy egyik teljes makktermő évtől a másikig, hány középszerű, hány szórványos termés és hány egészen terméketlen év szokott előfordulni. Ezen adatok alapján azután kitünik, hogy a felvett 25 éves

korszakban, hány teljes, közepes és szórványos makktermő és hány terméketlen év volt. Például: ha a tapasztalat szerint minden 6-ik évben van teljes makktermés, s az utolsó ilyen termés 1873-ban fordult volna elő; továbbá 6 év alatt egy közepes és két szórványos termés mellett, két egészen terméketlen év mutatkozik: akkor a teljes makktermő évek voltak 1873., 1867., 1861., 1855., tehát összesen négy; ezenkívül 4 közepes és 9 szórványos termés. A különféle nagyságu termések értéke azután vagy az egyes helyeken bizonyos években a termés arányában elért holdankénti bérek, vagy pedig a makkra hajtott sertések száma, s az ezek után darabonként fizetett makkoltatási díjak szerint számítandók ki. Például: teljes makktermő évben a makkoltatásért fizettek holdanként 85 krnyi bért, közepes makktermő években 45 krajczárt, szórványos termés mellett pedig 8 krajczárt, e szerint a makkoltatás értéke, az előbbi példára alkalmazva, évenként és holdanként

átlagosan tenne: $\left(\frac{85 \times 4 + 45 \times 4 + 8 \times 9}{25}\right) = 24$ krajczárt. Vagy ha az tudatnék,

hogyan egy 1200 holdas erdő teljes makktermő évben 3 hónapon át 500 db sertést képes táplálni, egy sertésért pedig ezen időnyre 2 forintot szoktak fizetni; továbbá, ha a közepes termő évek makkoltatási értéke csak $\frac{4}{10}$ -ed részét képezi a teljes makktermés értékének, a szórványos pedig csak egy tizedét: akkor a makktermés átlagos évi és holdankénti értéke, ismét az előbbi példában felvett 4 teljes, 4 közepes és 9 szórványos termésű év mellett lenne $= \left(\frac{500 \times 200 \times 4 + 500 \times 200 \times 0.4 \times 4 + 500 \times 200 \times 0.1 \times 9}{25 \times 1200}\right) = 22$ krajczár.

Ezen átlag számításnál a 17 termő év összes eredménye 25 évre osztatott fel, mert az tényleg a 25 évnek összes termése.

A hol a makkoltatás nem külön, hanem az erdei legelővel együttesen szokott kibéreltetni, ott e kétféle mellékhaszonvételnek értékét alig lehetne, de nem is szükséges elkülönítve kimutatni; elég, ha a mellékhaszonvételek ezen két ágának értékére nézve együttes, de biztos adatokat lehet szerezni.

c) A kéreghasználat értékének kinyomozása kevesebb akadályokba fog ütközni; mert a hol a kéreg felhasználatik, ott azt a birtokos vagy szerződés alapján ől vagy mázsa szerint külön, vagy pedig a fával együtt adja el. Az első esetben az évi, e czimen elért pénzbevételek a számadásokból kivehetők, vagy pedig az eladott kéreg tömegéből és az egységi árból kiszámíthatók; a második esetben a kéreg a fával együtt adatván el, a kéreg értéke már a faárában benn van, és így másodsor fel nem számítható.

d) A gubacstermés, mely hosszabb idő alatt ismétlődik, de annál nagyobb jövedelmet szokott adni, rendszeren élénk kereskedés tárgyát képezi, s így ennek értéke szélesebb körökben is ismert lévén, az erdőbecslő a gubacstermés értékének meghatározására elegendő adatokat fog gyűjthetni; de itt is főszóly fektetendő azon eredményekre, melyek a rendezett erdőgazdaságot folytató állam vagy magán erdőbirtokosok eredeti számadásaiból vonatnak ki. Magától értetik, hogy ha a 25 évi korszak alatt például csak 3 gubacstermő év lett volna, az évi átlagos termés értékének kipuhatólása végett, a 3 év értéke 25-tel lesz osztandó.

43. §. Az erdei mellékhaszonvételekre nézve az előbbieken adott utasítás szerint több uradalmakban, városokban stb. gyűjtött részletes adatok az ide csatolt III. számú minta szerint állítandók össze, s azokból az utolsó rovatba jegyzendő évi és holdankinti átlag számítandó ki.

Az egyes uradalmak átlag adatai, az illető erdők területével együtt azután a IV. számú mintába jegyeztetnek be, hol az átlagok és területek szorzatainak összege, osztva a területek összegével, az erdei mellékhaszonvételeknek az utolsó rovatba jegyzendő átlagos évi és közép értékeit adandja, a melyek végre a becslésnél való használat végett a VII. számú minta illető részébe irandók ki.

XI. FEJEZET.

Erdőtenyésztési viszonyok; erdőfelujítási módok; erdőmívelési és ápolási költségek.

44. §. A járás erdőtenyésztési viszonyainak általános jellegzése után részletesen leírandó: a) hogy az egyes üzemmódokban kezelt különféle fanemű erdőknek felujítása természetes vagy mesterséges uton, miy terjedelemben és miy sikerrel történik; továbbá, hogy a mesterséges erdősitésnek miy módjai alkalmaztatnak (vetés, ültetés, dugványozás), vajjon a vágásoknak mezőgazdasági köztes használat utján való erdősitése gyakoroltatik-e? hány évig tart ezen köztes használat? fedezi-e ez az erdőmívelési költségeket, vagy ezeken felül még jövedelmet is ad? stb.

b) Fordulnak-e a járásban elő oly kopár vagy futóhomokos területek, melyek semmi egyébre, mint erdőtenyésztésre alkalmasak? történtek-e ezen területek beerdősitése végett már kísérletek és miy eredményel?

c) Mily napszámbérek fizettetnek az erdőmiveléseknél tavasszal és ősszel, valamint a faiskolák ápolásánál nyáron? egy férfinak, egy asszonynak s egy gyermeknek?

45. §. Ezek után az 1867—1872-ig terjedő 6 évi korszak (1875: VII. t.-cz. 18. §.) átlagos évi és holdankénti erdőmivelési költségei, üzemmódok és fanemek szerint mutatandók ki. Ezen költségeket a járás tényleges viszonyainak megfelelőleg legegyszerűbben, de legbiztosabban is az egyes erdőbirtokosok illető évi számadásainak kellőleg kiszemelt tételeiből kell kiszámítani.

46. §. Az ekként gyűjtött adatok azon erdőterülettel együtt, melyre azok vonatkoznak az V. számú minta illető rovataiba bejegyzendők. Terület alatt nem az egyes években ténylegesen erdősített vagy tatarozott vágások és tisztások, hanem az illető üzemtest egész területe értendő. Például: egy 6000 holdnyi tölgyszálerdő vágásainak felújítására 6 év alatt összesen 2160 frt fordítottatott, évenként tehát $(2160 : 6 =)$ 360 frt; évenként és holdanként pedig $(36000 : 6000 =)$ 6 krajczár.

47. §. Magától értetik, hogy az erdőmivelési költségekhez nem csak a munka és fuvarbérek, továbbá a magvak és csemeték beszerzési költségei, hanem a faiskolák telepítésére és ápolására, a futó-homok előzetes megkötésére, a kártékony rovarok által okozható károk meggátlására stb. tett kiadások is tartoznak. Ha az erdőmivelésnél felhasznált munka nem pénzzel, hanem fával vagy legelővel avagy más természetbeni járandósággal fizettetnék: akkor ezeknek értéke azon átlag-árak szerint veendő számításba, melyek a folyamatban lévő kat. becslés céljából a járásban használtak.

48. §. A különféle üzemmódok s ezek mellett a különféle fanemek lényegesen eltérő erdőmivelési költségeket igényelvén, ezek az V. sz. mintán előírt öt főfétel alatt külön lesznek kimutatandók. Ha valamely üzemtest elegendő fanemből állana és az erdőmivelési költségeket a főfanemre nézve külön kimutatni nem lehetne, akkor a kipuhított erdőmivelési költségek azon fanem sorába irandók, a mely a terület legnagyobb részét elfoglalja. Például: egy üzemtest $\frac{6}{10}$ fenyő- és $\frac{4}{10}$ bükkfából áll: ekkor a kinyomozott erdőmivelési költségek a fenyők sorába jegyeztetnek, épen úgy, mintha a bükk elő sem fordulna.

Miután az V. sz. mintában jelzett számítások végrehajtottak, ezeknek végeredményei, vagyis minden üzemmód és fanemre nézve a főátlagok évenként és holdanként a VII. sz. minta illető részébe átírandók.

XII. FEJEZET.

Az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt évi kiadások.

49. §. Az erdő tiszta jövedelmének kiszámításánál az 1875. VII. t.-cz. 16. §. *f)* pontja szerint, a fatermés és a mellékhaszonvételek értékéből, az erdőtenyésztési és ápolási költségeken kívül, az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt évi kiadások vonandók le.

50. §. Az erdészeti személyzet alatt értendők mindazon tiszték, altiszték és szolgák, kik az erdőkezelés és őrzés körüli teendőkre állandóan alkalmazva vannak, nevezetesen az erdőmesterek, főerdészek és erdészek, az erdőrendezők, erdészeti számvivők, pénztárnokok, ellenőrök, pénztári tiszték, erdőgyakornokok, erdészsegédek, raktártiszték, raktárellenőrök, irodatiszték, irodasegédek, hivatalszolgák, erdőőrök vagy erdővédek, erdőkerülők vagy pásztorok, raktárőrök, hajduk stb.

A hol az erdők kezelését vagy őrzését nem külön erdészeti, hanem saját teendői mellett más személyzet teljesíti, vagy a hol az erdészeti személyzet bizonyos nem az erdőkezeléshez tartozó teendőket is végez: ott az erdészeti kezelési költségek megállapításánál az illető személyzet járandóságai, de csak az erdőre aránylagosan eső részben veendő számításba.

51. §. Az erdőkezelő személyzethez nem tartoznak azon felsőbb hivatalok, például: igazgatóságok, felügyelőségek stb. személyzete, melyek az erdőnek közvetlen kezelésével nem foglalkoznak, hanem a fölött csak a felsőbb felügyeletet gyakorolják. Nem számítandó továbbá az erdőkezelő személyzethez az erdészeti iparágaknál, például: a fűrészmalomoknál, a műfűrészeknél, a hamuzsírforrásnál stb. kizárólag alkalmazott egyének, a mennyiben ezen iparágaknak jövedelme is (1875. VII. törvényczikk 8. §.) számításon kívül hagyatik.

52. §. Az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt kiadásokhoz tartoznak: a készpénzfizetések, a nyugdíjak és segélyezések, a természetbeni járandóságok értéke, a lakbérek vagy a természetbeni lakások fenntartására fordított költségek, az utazási és lótartási költségek s az irodai átalányok. Az itt megnevezett költségeken kívül más kiadások e czimen számításba nem vehetők.

53. §. Az erdők kezelésére és őrzésére szükséges személyzet fizetésére fordított kiadások az 1867—1872. évig terjedő 6 évi időszak

(1875. VII. t.-cz. 18. §.) átlagából számitandók ki. E célból a rendezett erdőgazdasággal bíró állam és magánbirtokosok illető évi számadásaiból szorgos megvizsgálás mellett e célra kivont adatok, a VI. mintába jegyzendők be.

Ezen adatok gyűjtésénél azonban különös figyelemmel kell eljárni, nehogy azok közé olyan kiadások is bevétessenek, melyek az elébb adott részletezés szerint oda nem tartoznak.

54. §. A VI. mintába jegyzett adatokból az évi átlagok kiszámítása után ezeknek évi középarányosa akként lesz levezetendő, hogy az évi átlagok összege a területek összegével osztatik, minek eredménye az évi és holdankénti költségek középarányosa lesz.

Az így nyert és a VII. minta illető részébe bejegyzendő erdőkezelési és őrzési átlagos költség a tiszta jövedelmi fokozat felállításánál használandó.

55. §. Azon netalán előforduló esetben, ha a járás egyetlenegy birtokosa sem folytatna rendszeres erdőgazdaságot, s egy sem vezetne oly számadást, melyből az erdészeti személyzet fizetésére fordított kiadásokat megnyugvással ki lehetne venni: ezen költségek az erdőbecslő által szerzendő részletes adatokból lesznek kiszámítandók. E célból az erdőbecslő a járás egész területére nézve kinyomozandja, hogy átlagosan hány hold erdő kezelésére alkalmaztatik egy pagony-gondnok, és hogy egy erdővédre vagy kerülőre átlagosan hány hold erdőnek őrzése bizatik. Továbbá kinyomozandja, hogy a járás területén átlagosan egy padony-gondnoknak, továbbá egy erdőőrnek számításba vehető összes javadalmazása mibe kerül. Végül az előbbiekből kiszámítja, hogy átlagosan egy holdra mennyi esik a pagony-gondnok és mennyi az erdőőr fizetéséből. Ezen két átlag összege adja az évi és holdankinti átlagos kezelési és őrzési költségeket.

XIII. FEJEZET.

Az erdők részletes leírása.

56. §. Midőn az erdőbecslő a járás erdőgazdasági viszonyainak tanulmányozása és leírása, továbbá a tiszta jövedelem kipuhatólására szükséges adatok gyűjtése végett a járás erdeit bejárja, különösen a jelentékenyebb és a rendszeresen kezelt erdők viszonyait fogja behatóbb vizsgálat tárgyává tenni, s a feladatának sikeres megoldásához szükséges részletes adatokat ezen erdőkben gyűjteni.

Ezen vizsgálódásainak eredményét, vagyis a járás erdőgazdasági viszonyainak képét az előbbieken adott utasítás szerint készítendő gazdasági leírás adja ugyan egész általánosságban, de nem oly részletekben, melyekből annak helyességét megítélni és egyszersmind a becsléshez szükséges némely tényezők iránt közelebbi tájékozást szerezni lehetne.

Szükséges tehát, hogy az erdőbecslő a járás erdeinek bejárása alkalmával, a jelentékenyebb terjedelmű, és legalább a 100 kat holdnál nagyobb erdőknek fatermési tényezőit, közvetlen kutatásai és a helyszínén szerzett meggyőződése alapján, a VIII. számú minta szerint összeállított könyvbe a lehető pontossággal bejegyezze.

E célból még a járás beutazása előtt előkészítendő ezen könyv, s abban az első öt rovat, a kat. igazgatóságtól ideiglenes használat végett kikérendő „földadó-telekkönyvi birtokkivek összesítéséből“ olyformán kitöltendő, hogy minden egyes, részletesen leírandó erdőre, a fanemek és választékok átnézetes bejegyezhetése végett, öt sor üresen hagyassék.

Oly járásokban, ahol az erdő igen csekély terjedelmű, ezen részletes leírásba a 100 holdnál kisebb, esetleg az összes erdők is felveendők.

A többi rovatok közvetlen észlelés alapján, vagy az illető birtokos erdőrendezési munkálataiból, vagy ezek hiányában a kezelő erdésznek a kat. erdőbecslő által elfogadott vagy helyesbített bemondásaiból a helyszínén töltendő ki.

57. §. Az előbbieken adott utasítás szerint minden egyes becslőjárásra külön elkészített erdőgazdasági leírás, az ahhoz tartozó mellékletekkel együtt letisztázva, az erdőbecslő által aláírva és egy füzetbe kötve; az abban foglalt adatok megvizsgálása és megállapítása és annak eldöntése végett, hogy a járás egy vagy több osztályozási vidékre osztassék-e fel: a járás-bizottsághoz az erdőbecslő által, egyetértőleg az illető kat. becslőbiztossal benyújtandó. Az egyetértő eljárás az erdőbecslő és a k. becslőbiztos közt különösen az osztályozási vidékek számának javaslatba hozatala végett szükséges, a mennyiben az osztályozási vidékek számra és kiterjedésre nézve ugyanazonosok kell hogy legyenek ugy erdészeti, mint mezőgazdasági tekintetben. Ennélfogva például, ha a járásnak két osztályozási vidékre való felosztása csak mezőgazdasági tekintetben volna szükséges, mindazonáltal ezen felosztás az erdőszetre is,

(mely csak egy művelési ág) kiterjed, s következőleg az erdőket illetőleg is, mind a két osztályozási vidékre nézve külön tiszta jövedelmi fokozat készítenendő, ez azonban nem vonja maga után, hogy a járás elkészített gazdasági leírása átdolgoztassék, vagyis ilyen leírás minden osztályozási vidékre külön készíttessék.

58. §. Ha a járás két vagy több osztályozási vidékre osztatott, akkor a járás-leírásnak, a járás-bizottság által megállapított (I—VI. sz. kimutatások) adataiból ezen utasítás szerint mindenik osztályozási vidékre nézve külön kiszámítandók a faárak, az erdei mellékhaszonnvételek értéke, az erdőművelési és ápolási költségek és az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt kiadások; a mely adatok azután a VII sz. minta szerint mindenik osztályozási vidékre nézve külön készítenendő, s a tiszta jövedelem kiszámításánál használandó kimutatásba vezetendők be.

59. §. A járás-leírás adatainak s az osztályozási vidékeknek megállapítása körül követendő eljárást a kataszteri földadó-bizottságok részére kiadott 1876. évi 232. számú „ügyviteli szabályrendelet“ 36—39. §§. szabályozzák.

Ha a járás-leírás adatai és az osztályozási vidékek meg lettek állapítva, az erdőbecslő feladata második részének megoldásához lát, a mely

B. RÉSZ.

A becslőjárás, illetőleg osztályozási vidék tiszta jövedelmi fokozatának felállítása.

I. FEJEZET.

Fogalom.

60. §. A járásonként, illetőleg osztályozási vidékenként minden művelési ágra nézve készítenendő tiszta jövedelmi fokozat tételei, vagy is a tiszta jövedelemre tényleges befolyással bíró gazdasági és értékesítési viszonyok különbségei szerint megállapított, azonban nyolcznál többre nem terjedhető minőségi osztályok, pénzértékben fejezik ki az illető minőségi osztály holdankénti tiszta jövedelmét. (1875. VII. t.-cz. 13. §.)

Az előbbieket szerint, az erdő összetes tiszta jövedelmi fokozata sem tartalmazhat több mint nyolcz minőségi osztályt, a melyben a járás, illetőleg osztályozási vidék területén előforduló összes erdei üzem módok, fanemek, termőhelyi jóságok és értékesíthetési viszonyok tiszta jövedelmi osztályainak, benn kell foglalva lenniök. Ez azonban nem zárja ki, sőt az osztályba sorozás könnyítése céljából szükséges, hogy az összetes tiszta jövedelmi fokozat alapjául, egy részletes tiszta jövedelmi fokozat szolgáljon, mely minden üzem módra és fanemre nézve termőhelyi osztályonként és az előforduló értékesíthetési viszonyok szerint külön tüntesse elő az erdők tiszta jövedelmét; csak arra kell figyelemmel lenni, hogy ezen részletes tiszta jövedelmi fokozat tételei együtt véve a megszabott nyolcz minőségi osztályt meg ne haladják.

II. FEJEZET.

Adatok gyűjtése a tiszta jövedelmi fokozat tételeinek megállapításához.

61. §. Az erdőbecslő feladata lévén, a járásbizottság által átvizsgált s megállapított járásleírás adatai alapján, az erdők minőségi osztályainak és tiszta jövedelmi fokozatának felállítása iránt javaslatot kidolgozni, ennél fogva a járásban, illetőleg osztályozási vidéken található legjövedelmezőbb, legcsekélyebb jövedelmű, és a szükséges közbeeső jövedelmi osztályokat állapítja meg. (1875. VII. t.-cz. 38. §.)

62. §. Ezen feladat könnyítése és biztosabb elérése céljából azonban szükséges a járásban, illetőleg az osztályozási vidéken előforduló minden erdőnemre, vagyis fanem, üzem mód, termőhely és értékesíthetés szerint különböző erdőkre nézve, a részletes jövedelmi fokozatot, mely a jelen utasítás A. részének 7-ik fejezetéhez tartozó termési táblák szerint egy erdőnemre nézve legfeljebb hat osztályt foglalhat magában, kidolgozni. — Ezen részletes tiszta jövedelmi fokozat tételei képezik azon adatokat, melyekből az összetes tiszta jövedelmi fokozat összeállítandó.

63. §. Már a járásnak első beutazása és a járásleírás, nevezetesen a VIII. minta szerinti részletes erdőleírás készítése alkalmával kell, hogy az erdőbecslő kiszemelje és előjegyzésbe vegye azon erdőket, melyek a tiszta jövedelmi fokozat egyes minőségi osztályait legélesebben jellegzik, (járásosztály-mintaterék) s így az egyes erdőnemeknek az előforduló termőhelyeken leghatározottabb képét nyújtják. Nem lesz tehát az erdőbecslő ez irányban

tájékozatlan, sőt midőn a tiszta jövedelmi fokozat felállításához lát, előre tudni fogja, hogy a járásban, illetőleg osztályozási vidéken előforduló erdőnemeknek és termőhelyi osztályoknak megfelelőleg, a helyszínén hány tiszta jövedelmi felvételt és számítást kellend tennie, és hogy az illető erdők hol fekszenek. — Így például, ha a járásban a következő erdőnemek fordulnának elő :

tölgyszálerdő III. és IV. termőhelyi osztály,

bükkszálerdő II. és III. „ „

jegenyefenyőerdő I., II., III. és IV. termőhelyi osztály,

tölgyсарjerdő III., IV. és V. termőhelyi osztály,

akkor legalább tizenegy felvételt kellend tenni, hogy a szükséges adatokat megszerezhesse.

64. §. Miután az erdőbecslő a járásában előforduló erdőnemek és termőhelyi jóságok minőségét leginkább kifejező erdőterületek száma és megválasztása iránt megállapodásra jutott, a felvételre kiszemelt erdőket oly sorrendben fogja bejárni, hogy ez a tervnélküli ide-oda utazás mellőzésével egymásután és minden idővesztegetés nélkül egyfolytában történhessék.

A tiszta jövedelmi fokozat tételeinek kipuhatólása céljából kiszemelt erdőrészek, melyek a később következő osztályba sorozásnál kijelölendő községi mintateretek közt is fognak szerepelni, egyenként és részletesen, a következő módon lesznek felbecsülendők.

65. §. Mindenekelőtt a kiszemelt erdőrész bejárandó és ez alkalommal tüzetes szemle után megállapítandó :

a) az üzemmód, a fanem, a forda;

b) a termőhelyi jóság; t. i. a talaj, a fekvés és a klíma rövid jellegzése; a megfelelő fatermési táblának száma;

c) a község neve, melynek határához, és a birtokos neve, kinek tulajdonához az illető erdőrész tartozik;

d) a terület holdankénti fatermése.

Ha az erdőbecslő a szemmérték szerinti fatömegbecslésben kellő jártassággal nem bírna, vagy az erdőtulajdonos erdeinek fatermését tartalmazó megbízható termési táblákat, az erdőbecslő rendelkezésére nem bocsátana; akkor az erdőbecslő az illető erdőterület azon részében, mely záratra és növekvésre nézve leginkább megközelíti a közönséges gazdaság mellett elérhető átlagos állapotot, s egyszersmind az illető fanem vághatási koránál

nem, vagy csak kevéssel fiatalabb : egy vagy több holdnyi, de egy holdnál nem kisebb próbatért fog kitüzni, és ennek fatömegét, kiszámlálás és a szokásos köbözés után fogja meghatározni. — A holdankénti fatömeg osztva az állab korával, adja az átlagos évi növedéket, vagyis a fatermést. — Ez alkalommal megállapítandó, hogy a kipuhatolt fatermés hány százalékát teszi a tüzi dorongfa, hány százalékát a tüzi hasábfa, és hány százalékát az épület- és szerszámfa, továbbá az is, hogy a helyi viszonyok közt a rözse- és tusakfa, valamint a többi faválasztékok mindegyike, vagy csak némelyike értékesíthető? Miután pedig a tiszta jövedelem kiszámításánál a fatermésnek csak azon része szolgálhat alapul, mely tényleg értékesíthető, megállapítandó még a feldolgozási-, kéreg-, csusztatási és usztatási apadék is;

e) a nyers jövedelem. Ennek kiszámítása céljából az értékesítendő holdankénti fatermés minden egyes választéka, a járásbizottság által elfogadott faárjegyzékben (VII. minta) foglalt árakkal veendő számba és ehez hozzáadandók az illető erdőben előforduló erdei mellékhaszonvételeknek a járásbizottság által elfogadott (VII. minta) holdankénti értékei. — A fatermés és a mellékhaszonvételek értékének összege, adja a nyers jövedelmet;

f) az erdei költségek. Az erdő tiszta jövedelmének kinyomozásánál számba vehető erdőművelési és ápolási költségek, valamint az erdészeti személyzet fizetésére szükséges kiadások, azon holdankénti tételekkel veendők fel, melyek a járásbizottság által lettek elfogadva és a VII. minta szerint készített kimutatásban fel lettek jegyezve;

g) a tiszta jövedelem. Ha a fentebbi módon kipuhatolt nyers jövedelemből az erdei költségek levonatnak, a különbség a tiszta jövedelmet adja; mely végül az 1875. VII. t.-cz. 38. §. 4-ik bekezdése szerint kikerekítendő.

Az a—g) pontok alatt most felsorolt adatok, már a helyszinén az erdőben, a IX. minta szerint, (melynek űrlapjait az erdőbecslők a kat. igazgatóságok útján veendik) jegyzendik fel, s azután egy külön e célra nyitott füzetbe téntával átírandók.

III. FEJEZET.

A gyűjtött tételeknek tiszta jövedelmi fokozattá való összeállítása.

66. §. Ha a járásban, illetőleg osztályozási vidéken előforduló minden erdőnemnek, vagyis üzemmód, fanem, termőhelyi jóság és az értékesíthetés

mérve szerint különböző erdőknek holdankénti tiszta jövedelme, az előbbieken adott utasítás szerint kinyomoztatott; akkor a tiszta jövedelmi fokozat felállításához nem kell egyéb, mint a nyert tiszta jövedelmi tételeket kellő összehasonlítás után, a törvény által megszabott nyolcz minőségi osztályba összevonni, és a végleg megállapított tételeket a X. minta szerinti űrlapra feljegyezni.

67. §. Megeshetik, hogy az előforduló erdőnemek különfelesége folytán nyolcznál több tiszta jövedelmi osztály mutatkozik; miután azonban ezen számot túllépni nem szabad, nem marad egyéb hétra, mint azon tiszta jövedelmi tételeket, melyek egymástól kevésbé különböznek, összevonni, s azok közül a tiszta jövedelmi fokozat számára azon tételt megtartani, a melynek megfelelő erdők, a járás, illetőleg osztályozási vidék területén legnagyobb terjedelemben fordulnak elő.

Igy például, ha a járás területén a következő tizenegy tiszta jövedelmi tétel nyomoztatott volna ki :

1.	tölgyszálerdő	III. term. osztály	=	2	frt	60	kr,
2.	"	IV. " "	=	2	"	30	"
3.	bükkszálerdő	II. " "	=	—	"	35	"
4.	"	III. " "	=	—	"	25	"
5.	jegenyefenyőerdő	I. term. osztály	=	1	frt	20	kr,
6.	"	II. " "	=	1	"	—	"
7.	"	III. " "	=	—	"	50	"
8.	"	IV. " "	=	—	"	30	"
9.	tölgyasarjerdő	III. " "	=	2	"	25	"
10.	"	IV. " "	=	1	"	70	"
11.	"	V. " "	=	—	"	95	"

Ezen tiszta jövedelmi tételek nagyságuk szerint felsorolva 260, 230, 225, 170, 120, 100, 95, 50, 35, 30, 25; ezek közül 230 és 225 összevonható, vagyis a kettő helyett csak 225 tartandó meg azért, mert a III. t. h. tölgyasarjerdő sokkal nagyobb terjedelemben van, mint a IV. t. h. tölgy szálerdő, melynek tiszta jövedelme 230 kr, hasonlóképen a 100 és 95 összevonandó s a kettő közül a 100 tartandó meg, mert a II. t. h. jegenyefenyő erdő nagyobb területet foglal el, mint az V. t. h. tölgyasarjerdő; továbbá összevonandók még a 30 és 25 krajczáros tételek, ez utóbbinak megtartásával, a mennyiben a III. t. h. bükkszálerdő nagyobb terjedelemben fordul elő, mint a IV. t. h. jegenyefenyő erdő.

Ezen összevonások folytán a 230, 95 és 30 krajczáros tételek mellőztetvén, az osztályok száma a szabályszerű nyolczra apadt, melyek a X. számú minta szerinti űrlap megfelelő rovataiba jegyezve, a teljes tiszta jövedelmi fokozatot képviselik.

Magától értetik, hogy ha valamely járásban, illetőleg osztályozási vidéken nyolcznál kevesebb számú erdőnem, s ennek megfelelőleg nyolcznál kevesebb tiszta jövedelmi tétel fordulna elő, a tiszta jövedelmi fokozat is nyolcznál kevesebb osztályt fog tartalmazni.

C. RÉSZ.

Az egyes erdőrészeteknek a megfelelő minőségi (tiszta jövedelmi) osztályokba való sorozása.

I. FEJEZET.

A mintateretek kijelölése és leírása.

68. §. Hogy a járás, illetőleg osztályozási vidék területén előforduló erdőrészeteket, a tervezett tiszta jövedelmi fokozat egyes osztályaiba biztosabban lehessen sorozni, szükséges az egyes minőségi osztályok jellegét kitüntető mintatereket oly számban kitűzni, hogy minden község határában, az ott előforduló osztályok legalább egy-egy mintatér által legyenek képviselve. (1875. törvényczikk 14. §.)

69. §. A mintatereknek célja az, hogy az osztályba sorozás alkalmával, minden egyes erdőrészetet össze lehessen hasonlítani azon osztály mintájául szolgáló erdőrészzsel, a melybe az illető erdőrészet besoroztatni terveztetik.

Miután azonban ezen összehasonlításnál nem az állab kora és zárata, hanem csak a fanem, az üzem mód, a termőhelyi jóság és a termés értékesíthetésének mértéke mérvadó: következik, hogy a mintaterek kiválasztásánál csak az utóbbi négy tényezőre, t. i. az üzem módra, a fanemre, a termőhelyi jóságra és a fatermés értékesíthetésének mértékére kell tekintettel lenni.

Ehhez képest minden község területén legalább annyi mintatér jelölendő ki, a hányféle külön üzem mód, fanem, termőhelyi osztály és értékesíthetési viszony a község területén fekvő erdőkben tényleg előfordul.

70. §. A mintaterék nagysága, bizonyos terjedelemhez ugyan kötve nincsen, azonban egy kataszteri holdnál kisebbre az még sem veendő, hacsak a község határában fekvő erdőrészeszetek legnagyobbika sem birna ezen kiterjedéssel; mely esetben a mintául kijelölt erdőrészeszetek, tényleges kiterjedésükben képezendik a mintateréket is. Egyébként legcélszerűbb ott is, a hol sokkal nagyobb terjedelmű erdőrészeszetek fordulnak elő, ezek közül a kiválasztandókat egész terjedelmükben mintaterékül kijelölni, annál is inkább, mert az ezekben előforduló állabminőségi különbségek, inkább szemlélhetővé fogják tenni az illető osztály jellegét, mintha ezen erdőrészeszletből csak egy vagy több hold jelöltetnék ki. Ennélfogva mintaterékül rendszerint külön helyrajzi szám alatt álló egész erdőrészeszetek lesznek kijelölendők.

71. §. Minthogy a mintaterék kijelölését a nélkül, hogy az erdőbecslő az illető község határában fekvő erdők minémiségét alaposan ismerné, helyesen eszközölni nem lehet, s minthogy az erdőbecslő a járás beutazása és az ottani erdőgazdasági viszonyok leírása alkalmával, az illető erdőt tüzetesen tanulmányozta, önként következik, hogy az erdőbecslő a mintaterék kiszemelésének tényével már tisztában volt az iránt, hogy az illető község területén fekvő erdők hány osztályba esnek, mert ha céltudatosan jelöl ki egy mintatér, tudnia kell, hogy mely erdőrészeszetek jellegzésére fog ez szolgálni, s így saját későbbi tájékozása végett egyidejűleg azt is feljegyezheti, hogy a kitűzött mintatér mely erdőrészeszetek jellegét hordja magán.

Ebből következőleg nemcsak célszerű, hanem az osztálybasorozás munkájának gyorsítása végett szükséges is, hogy az erdőbecslő, midőn a község határában a mintateréket kijelöli, egyidejűleg feljegyezze azt is, hogy ezen mintaterék a község területén fekvő mely erdőrészeszetek mintájául szolgálnak.

72. §. A mintaterék helyi fekvésük, állab és talajminőségük leírásával, a XI. minta szerinti jegyzékben kimutatandók.

II. FEJEZET.

Az erdőrészeszeteknek a tervezett tiszta jövedelmi fokozat megfelelő osztályaiba való sorozása.

73. §. Az osztálybasorozás községről-községre, a községi bizottságnak (1875. t.-cz. 34. §.) és ha az illető földbirtokos jelen van, vagy magát

képviselteti, ennek is meghallgatásával a helyszínen hajtandó végre. (1875. t. cz. 39. §.)

74. §. E célból a sorozás napja az egyes községeknek az erdőbecslő által előre tudtul adandó, és a községekben közhírré teendő, hogy az érdekelt birtokosok a sorozásnál jelen lehessenek.

75. §. A községi bizottság köteles a sorozásnál megjelenni s a szükséges felvilágosításokat a becslőknek megadni. (1875. t.-cz. 39. §.)

76. §. Az osztálybasorozás ténye abban áll, hogy a határban fekvő minden egyes erdőrészletre nézve megállapittatik, hogy az minősége vagy tiszta jövedelme szerint, a mintaterék által képviselt melyik osztályba tartozik.

Ezen megállapodás eredménye a XIII. minta szerinti kimutatás előtti rovatába, betűvel beiratik.

77. §. Az osztálybasorozási kimutatás minden adóközségre nézve külön és előre elkészítendő úgy, hogy az osztálybasorozás alkalmával annak mindazon rovatai ki legyenek töltve, a melyekre nézve az erdőbecslő a szükséges adatokkal már előbbi felvételeiből rendelkezik.

78. §. Ezen osztálybasorozási kimutatás az erdőbecslő és a községi bizottság jelen volt tagjai által aláírandó.

79. §. Kétséget nem szenved, hogy az osztálybasorozás községenként közvetlenül a mintaterék kijelölése után is eszközölhető; mindazonáltal egyes esetek kivételével célszerűbb lesz a tényleges osztályozást csak akkor kezdeni meg, ha az erdőbecslő a járás, illetőleg osztályozási vidék minden községében a mintatereket kijelölte, leírta és egyuttal az előleges osztályozást is eszközölte. Ezen utóbbi módnak előnye abban fekszik, hogy az erdőbecslő a mintaterék kijelölése és az erdőrészleteknek előleges osztályozása alkalmával az egész járás, illetőleg osztályozási vidék erdeinek viszonyaival még jobban megismerkedvén; midőn a tényleges osztálybasorozáshoz lát, az összes erdőviszonyok élénk képét hordandja emlékezetében, s így szélesebb s az egész járás viszonyait egybefoglaló tapasztalatai és átnézete alapján, az erdőrészletek osztálybasorozásánál biztosabban és helyesebben fog eljárhatni, mintha csak azon község erdészeti viszonya állana szeme előtt, melyben a mintatereket kitűzte s nyomban erre az osztálybasorozást foganatosítja. De még egy más előnye is van a jelzett eljárásnak, az t. i., hogy a járás összes községeiben eszközözendő mintatér-kitűzések és előzetes osztályozások alkalmával e részt előforduló és később felismert hibák, könnyen helyrehozhatók

és az erdőbecslő által kiigazíthatók; ellenben, ha a tényleges osztálybasorozás megtörtént és a kimutatás aláíratott, a netán más községekben tett tapasztalatok alapján, az előbbi osztályozásban felismert hibák, már az erdőbecslő által ki nem igazíthatók.

III. FEJEZET.

Az osztálybasorozásnál követendő szabályok.

80. §. Az erdők osztálybasorozásánál a következő szabályok tartandók szem előtt:

a) Az állabok tökéletes vagy tökéletlen volta figyelembe nem veendő, hanem az osztálybasorozandó erdőrészlet úgy tekintendő, mintha annak állabja a szabályszerű korfokozatban és oly állapotban lenne, a mely közönséges és tartamos a járásban szokásos gazdálkodás mellett kezelt erdőknél, nagy átlagban elérhető. (A. VII. 13. §.)

b) Minden a kataszteri telekkönyvben külön helyrajzi szám alatt bejegyzett erdőrészlet, kiterjedésére való tekintet nélkül, rendszerint csak egészben s csak egy-egy osztályba sorozható.

Ha egy és ugyanazon helyrajzi szám alatt előforduló valamely erdőrészlet, oly lényeges termőhelyi különbségeket tartalmazna, hogy annak részei különféle minőségi osztályoknak felelnének meg: ilyen erdőrészlet rendszerint még is csak egy és pedig egészben azon minőségi osztályba lesz sorozandó, a melyhez átlagosan számítandó tiszta jövedelme szerint legközelebb esik. Ily esetben az osztályozandó erdőnek, az erdőbirtokos által az erdőbecslő rendelkezésére bocsátandó részletes állab leírásából veendő ki, hogy a kérdéses erdőrészletben előforduló minőségi különbségek mily tért foglalnak el; ha pedig az erdőbirtokos ilyen részletes állableírással nem rendelkezne, akkor az erdőbecslő feladata lesz megítélni, hogy a kérdéses erdőrészlet egyes minőségi különbségei, az egész erdőrészletnek hány százalékait teszik. Az előforduló minőségi különbségek kiterjedésének egyik vagy másik uton megállapított arány számai azután, az illető osztályok tiszta jövedelmi tételeivel szorozandók; az eredmények összege az átlagos tiszta jövedelmet adja.

Például: ha egy és ugyanazon helyrajzi szám alatt iktatott erdőrészlet területének 70⁰/₀-ka 1 frt 20 kr, 30⁰/₀-ka pedig 50 kr holdankénti

tiszta jövedelemnek felelne meg, akkor az átlagos tiszta jövedelem lenne $(120 \times 0.70 + 50 \times 0.30) = 99$ kr, vagyis kerekszámban 1 frt.

Ezen eljárástól való eltérésnek kivételképen és az alábbi feltételek alatt csak akkor lehet helye, ha az illető, a kataszteri telekkönyvben egy helyrajzi szám alatt iktatott erdőrészlet talajának egyik része, az erdőbecslő meggyőződése szerint, mezőgazdasági állandó használatra kétségen kívül alkalmas, másik része pedig föltétlen erdőtalaj, s ha ezen kívül a birtokos határozottan kívánja, hogy a szóban levő erdőrészlet a most jelzett minőségi különbségek terjedelméhez képest, alrészletekre felosztva, a megfelelő külön minőségi osztályokba tényleg be is soroztassék.

Minthogy azonban ezen kívánságnak csak úgy lehet eleget tenni, ha az illető földrészlet a fenti minőségi különbségek szerint a természetben külön alrészletekre tényleg felosztatik, és ezen alrészletek valódi kiterjedése hiteles felmérés alapján pontosan kimutattatik; ezen munkálatokat pedig az állam sem nem eszközölheti, sem azok költségeit nem viselheti: a birtokos feladata leendő az illető erdőrészletet, az erdőbecslőnek előzetes beleegyezése és az 1875. VII. t.-cz. 39. §. c) pontjának szem előtt tartása mellett, a megjelölt minőségi különbségeknek megfelelő alrészletekre saját költségén felosztani, okleveles mérnök által felmérteni, a területeket kiszámíttatni és az egész munkálatot hatósági megvizsgálás útján rendszerint hitelesíttetni.

Ha ezen adatokat a birtokos, még a tényleges osztálybasorozás előtt az erdőbecslőnek átadja, ez a kérdéses erdőrészletet a megállapított alrészletek szerint, az osztálybasorozási kimutatásba felveszi, s a felosztás alapjául szolgáló hiteles térképet és térszámítást, a járásbizottsághoz benyújtandó munkálatához csatolja.

Az alrészletek, megkülönböztetés végett, a földrészlet helyrajzi számán kívül, törtszámalakban irandó kis betűkkel jelölendők meg.

c) A kataszteri telekkönyvben külön helyrajzi szám alatt iktatott oly erdőrészletek, melyek az 1875. VII. t.-cz. 6. §-a szerint ideiglen adómentesek, szintén sorozás alá esnek, azonban az osztálybasorozási kimutatásokban ilyen erdőrészletek ezen megjegyzéssel: „18.... évtől bezárólag 18.... évig ideiglenesen adómentes“ látandók el, s ezen kívül a most nevezett kimutatás utolsó rovata, ezen részletekre nézve üresen hagyandó.

d) Az erdőrészleteknek a tervezett tiszta jövedelmi osztályokba való sorozásánál, tekintettel az előforduló fanemre és üzemmódra, első sorban a

talaj termőképessége mérvadó; minthogy azonban a tiszta jövedelemre ezen kívül még a faválasztékok aránya, a faárak, a kezelési és mívelési költségek stb. is befolyással vannak: tüzetesen megfontolandó, hogy ezen tényezők a besorozandó erdőrészletnél olyanok-e, mint a melyek a tiszta jövedelmi fokozat illető osztályának felállításánál átlagosan felvételtek, vagy pedig ezeknél előnyösebbek avagy hátrányosabbak.

Minden egyes erdőrészletnek osztálybasorozásánál tehát föltétlenül szükséges, az ott található tényleges helyi tényezőket, azon átlagos tényezőkkel összehasonlítani, a melyek a tiszta jövedelmi fokozat illető osztályának megállapításánál felvételtek, s a melyek az ezen utasításhoz tartozó IX. sz. minta szerint készített tiszta jövedelmi számításokban részletesen fel vannak sorolva.

Ha ezen összehasonlításból kitűnnék, hogy a besorozandó erdőrészlet kedvező fekvésénél, az épületfa magasabb százalékának értékesíthetésénél, a magasabb faáraknál, a kezelési és mívelési költségek kisebb voltánál vagy bármi előnyös körülményeknél fogva, holdanként nagyobb tiszta jövedelmet ad, mint a tiszta jövedelmi fokozat azon osztálya, melybe ezen erdőrészlet termőhelyi jóságánál fogva tartoznék: akkor ezen erdőrészlet a megfelelő magasabb tiszta jövedelmi osztályba sorozandó. Megfordítva, ha csekélyebb faárak, kisebb százalék épületfa-eladás, magas kezelési és mívelési költségek, vagy bármely hátrányos körülmény miatt, valamely erdőrészlet kisebb tiszta jövedelmet ad, mint a melyet a tiszta jövedelmi fokozat azon osztálya mutat, a melybe a besorozandó erdőrészlet termőhelyi jóságánál fogva tartoznék: akkor ezen erdőrészlet a megfelelő alacsonyabb tiszta jövedelmi osztályba sorozandó.

e) Miután az 1875. VII. t.-cz. 16. §. f) értelmében a fatermés „a helyi viszonyok szerint állandóan értékesíthető fameny nyiségre“ való tekintettel veendő számba, az osztálybasorozásnál ezen tényező is, minden erdőrészletre nézve, megállapítandó.

Az erdőbecslő az iránt, hogy a tartós fatermés mely erdőkben értékesíthető teljesen vagy csak részben, már a járásleírás alkalmával szereztén magának általános tájékozást, az osztálybasorozásnál neki már azon helyzetben kell lennie, hogy minden egyes erdőrészletre nézve megállapíthassa a tartós fatermésnek a helyi viszonyok közt állandóan értékesíthető részét.

Ezen meghatározásnál a birtokosnak szó- vagy írásbeli bevallása nem mérvadó, hanem az erdőbecslő köteles, a helyi viszonyok szorgos tanulmányozása, a birtokos több évi számadásainak áttekintése vagy más célravezető

puhatolódzások alapján, a fatermés értékesíthetésének mértékére nézve magának közvetlen és biztos meggyőződést már előre szerezni. És miután ezen kérdésnek eldöntése a jelen utasítás A. részének 7-ik fejezete szerint kizárólag a mult évek eredményei alapján helytelen volna, a faértékesítésre befolyással bíró viszonyok jövőbeli alakulása is okszerű módon számba veendő. Így például az újabb időben épült, vagy most épülő, avagy rövid időn bizton kiépítendő vasutak, vagy pedig ujon keletkezett iparvállalatok, a fatermés értékesítésének nagyobb lendületet adnak.

Előfordulhatnak oly esetek is, a hol a birtokos saját akaratjából, vagy mert az erdők kihasználásához szükséges befektetésektől tartózkodik, fatermését nem értékesíti, ámbár annak értékesítése, tekintettel a fanemre és az értéke sebb választékokra, ha nem is a helyi fogyasztás, de távolabbi vidékekre való szállítás útján lehetséges volna. Ilyen és hasonló esetekben a fatermés természetesen ugy veendő fel, mintha az tényleg értékesítették.

Tekintettel a fatermés értékesítési mértékének fontosságára, szükséges, hogy az erdőbecslő már a mintatereknek községenként való kijelölésénél és leírásánál, s az ezen alkalommal saját tájékozása céljából eszközlendő előleges osztályozásnál feljegyezze, a fakelendőség hiánya miatt esetleg szükségesnek látszó levonásokat a fatermésből; ezeket azonban a tényleges osztálybasorozásnál csak akkor alkalmazhatja, ha azokat az illető kataszt. igazgatóság előbb felülvizsgálta, helyesbitette és jóváhagyta.

Ennélfogva az erdőbecslő a XII. sz. minta szerint készítendő kimutatásba feljegyzi mindazon erdőrészleteket, a melyeknek fatermése nem egészben, hanem csak részben értékesíthető; leirván egyszersmind az értékesítési viszonyokat, feljegyzi azon utat és módot, a melyen a fatermés értékesíthető részének megállapításához jutott. — A kataszt. igazgatósághoz benyújtandó ezen kimutatást a kerületi erdőbecslési felügyelő szükség esetén a helyszínén megvizsgálja, és saját véleménye kíséretében a kataszt. igazgató elé terjeszti, a ki azt belátása szerint helyesbitve, az erdőbecslőnek a tényleges sorozás alkalmával való használat végett kiadja.

Miután a tényleges osztályozásnál első sorban minden erdőrészlet csak a fanemre, üzemmódra és a termőhelyi jóságra való tekintettel becsülendő meg; ha azon eset fordulna elő, hogy a termőhelyi jóságnak megfelelő fatermés, csak részben lenne értékesíthető: akkor az illető minőségi osztály tiszta övedelmi tételének azon tényezői, melyek a fatermés értékét tartalmazzák,

megfelelőleg leszállítandók s ennél fogva az illető erdőrészlet, a tiszta jövedelmi fokozatnak aránylag alacsonyabb osztályába lesz sorozandó, mint a melybe tartoznék, ha a fatermés nem részben, hanem egészen értékesíthető lenne.

IV. FEJEZET.

Az osztályozási kivonat elkészítése.

81. §. Az osztálybasorozás eredményének könnyebb áttekintése végett, a községenkénti osztálybasorozási kimutatásokból (XIII. minta) az erdőbecslő járásokonkint, illetőleg osztályozási vidékenkint a XIV. minta szerint, osztályozási kivonatokat készít, melyeknek végösszegei a tiszta jövedelmi osztályok mindegyikébe eső összes terület nagyságát mutatandják.

B e f e j e z é s.

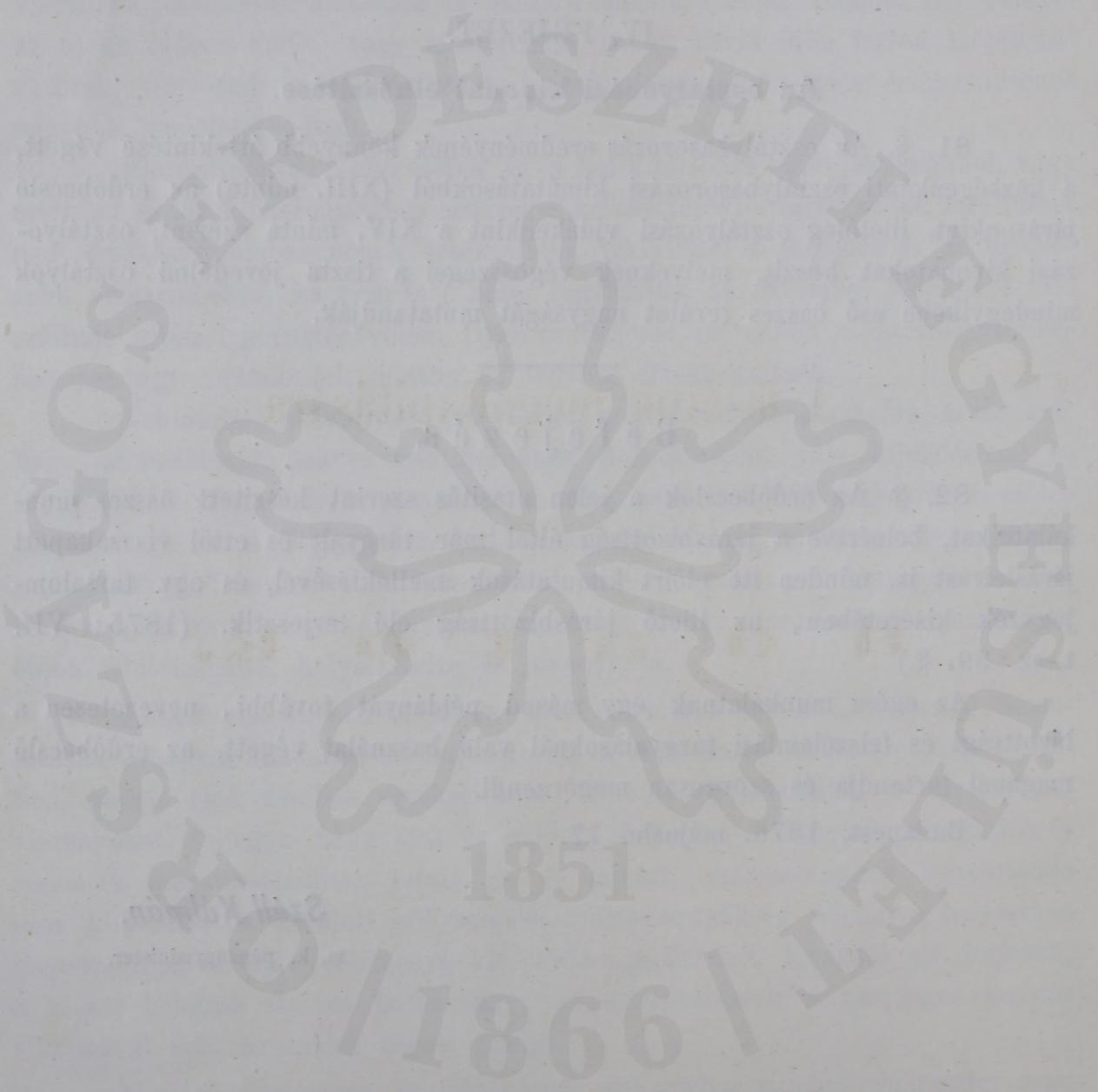
82. §. Az erdőbecslők a jelen utasítás szerint készített összes munkálataikat, beleértve a járásbizottság által már tárgyalt és ettől visszkapott járásleírást is, minden itt előirt kimutatások melléklésével, és egy tartalomjegyzék kíséretében, az illető járásbizottság elé terjesztik. (1875: VII. t.-cz. 39. §.)

Az egész munkálatnak egy másod példányát további, nevezetesen a bizottsági és felszólamlási tárgyalásoknál való használat végett, az erdőbecslő magánál tartandja és szorgosan megőrzendi.

Budapest, 1876. májushó 17.

Szell Kálmán,

m. k. pénzügyminister.

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz I. minta.)

..... kataszt. kerület. becslőjárás.

A fa-árak megállapítására

szolgáló

a d a t o k.

1851

/1866/

kataszt. kerület.

A fa-árak megállapítá-

A fa-árakat szolgáló uradalom, erdőhivatal, pagony, város, község sat.		Fanem	Faválaszték	A köbmérték-egység		A fának tő-árai az					
neve	azon erdő terület, melyet a fanem elfoglal holdak			neve és méretei	tömör köb tartalma köbláb	1855	1856	1857	1858	1859	1860
g. p. f. R-	5000	Tölgyek	Épület- és szerfa . Hasábfá Dorongfa Rőzsefa Tusakfa	3' mély 6' hosszú 6' magas		500	490	520	510	400	450
R. m. s.	3000	Bükk és gyertyán	Épület- és szerfa . Hasábfá Dorongfa Rőzsefa Tusakfa								
	10000	Lúcz- és jegenye-fenyő	Épület- és szerfa . Hasábfá Dorongfa Rőzsefa Tusakfa								
		Erdei-, fekete- és vörös-fenyő	Épület- és szerfa . Hasábfá Dorongfa Rőzsefa Tusakfa								
		Éger- és nyírfa	Épület- és szerfa . Hasábfá Dorongfa Rőzsefa Tusakfa								
		Nyár- és fűzfa	Épület- és szerfa . Hasábfá Dorongfa Rőzsefa Tusakfa								

sára szolgáló adatok.

..... becslőjárás.

alábbi években a megjelölt köbegrészek szerint

Átlagos tő-ár
tömör köbmé-
terenként

1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	1874	á t l a g	
k r a j c z á r o k															
500	500	550	560	600	620	480	520	480	500	500	500	400	450	503	503
														600	270
															150
														450	450
														500	250
															180
															520
															260
															160

.....

.....

.....
.....
.....

.....

.....

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz II. minta.)

..... kataszt. kerület. becslőjárás.

A fanemek középárányos tőárainak
k i s z á m i t á s a .

1851

/1866/

kataszt. kerület.

A fánemek középarányos

Fánemek	Választékok	A faárakat szolgáltató uradalmak,											
		Göd. Károly			Kornel			Alapítvány					
		illető erdő-területe	átlag tőár, tőmör köbméterenként	terület és tőár	illető erdő-területe	átlag tőár, tőmör köbméterenként	terület és tőár	illető erdő-területe	átlag tőár, tőmör köbméterenként	terület és tőár	illető erdő-területe	átlag tőár, tőmör köbméterenként	terület és tőár
hold	kraj-czár	szorzata	hold	kraj-czár	szorzata	hold	kraj-czár	szorzata	hold	kraj-czár	szorzata		
Tölgyfák	Épület- és szerfa Hasábfa Dorongfa Rőzsefa Tusakfa	3000	503	2515000	3000	450	1350000	10000	520	5200000			
Bükk- és gyertyánfa	Épület- és szerfa Hasábfa Dorongfa Rőzsefa Tusakfa		270	1350000		240	720000		260	2600000			
Lúcz- és jegenyefenyő	Épület- és szerfa Hasábfa Dorongfa Rőzsefa Tusakfa		150	950000		180	540000		160	1600000			
Erdel-, fekete- és vörös-fenyő	Épület- és szerfa Hasábfa Dorongfa Rőzsefa Tusakfa												
Éger- és nyírfa	Épület- és szerfa Hasábfa Dorongfa Rőzsefa Tusakfa												
Nyár- és fűzfa	Épület- és szerfa Hasábfa Dorongfa Rőzsefa Tusakfa												

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz III. minta.)

..... kataszt. kerület. becslőjárás.

Az erdei mellékhaszonvételek értékének

megállapítására szolgáló

a d a t o k.

1851

/1866/

kataszt. kerület.

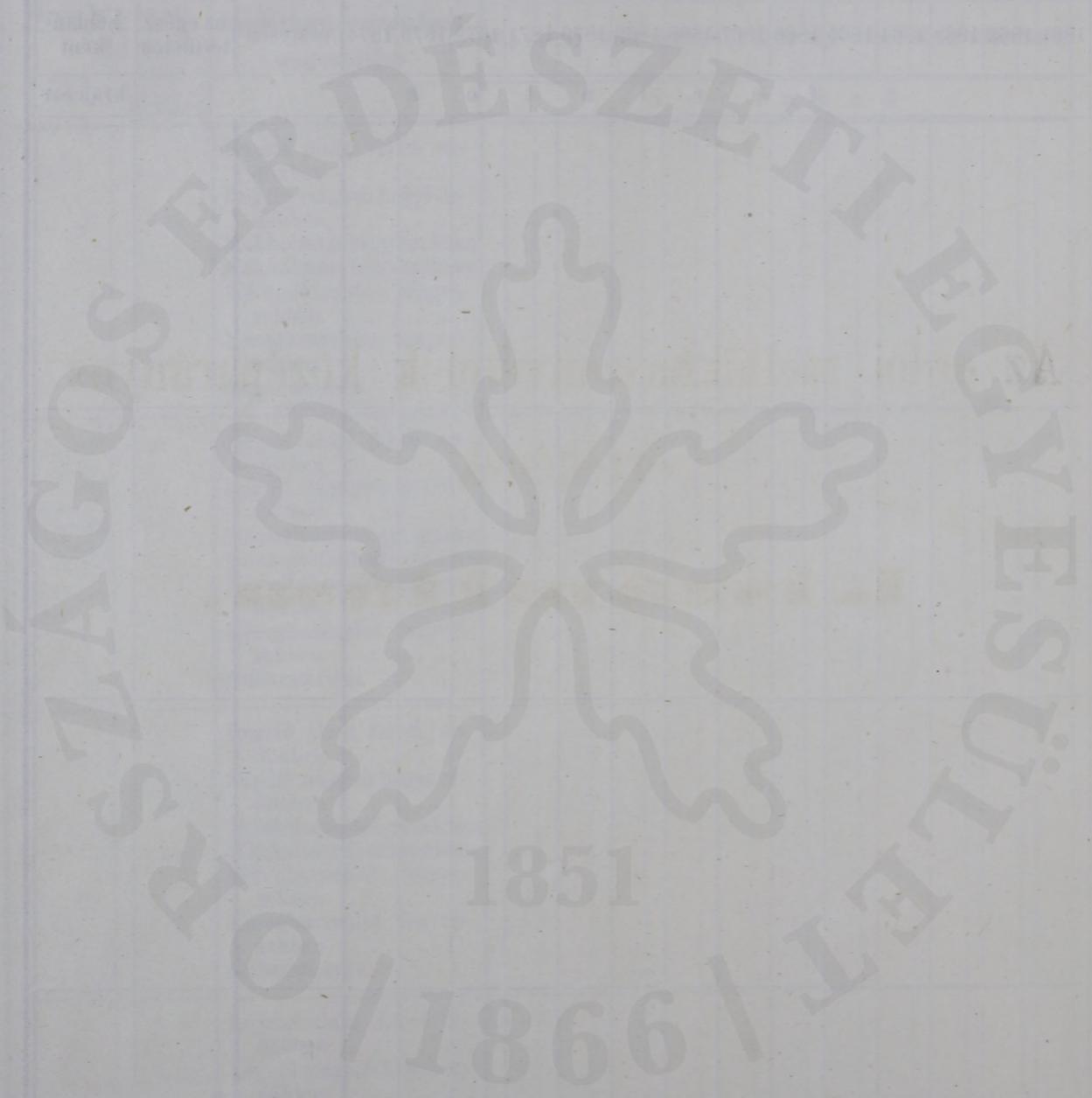
Az erdei mellékhaszonvételek értékének

Az adatokat szolgáltató uradalom, erdőhivatal, pagony, város, község sat.		Az erdei mellékhaszonvételeknek megnevezése	Az erdei mellékhaszonvételekből										
neve	illető erdőterülete holdak		1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860
		f o r i n t o k											
Gyf.	5000	Legelő alatt fekvő erdőkben Legelő magasb hegyi erdőkben Makkoltatás tölgyesekben Makkoltatás bükkesekben Kéreghasználat tölgyesekben Kéreghasználat fenyvesekben Gubacstermés											
Rimab.	3000	Legelő alatt fekvő erdőkben Legelő magasb hegyi erdőkben Makkoltatás tölgyesekben Makkoltatás bükkesekben Kéreghasználat tölgyerdőkben Kéreghasználat fenyvesekben Gubacstermés											
Rozaly	10000	Legelő alatt fekvő erdőkben Legelő magasb hegyi erdőkben Makkoltatás tölgyesekben Makkoltatás bükkesekben Kéreghasználat tölgyesekben Kéreghasználat fenyvesekben Gubacstermés											
		Legelő alatt fekvő erdőkben Legelő magasb hegyi erdőkben Makkoltatás tölgyesekben Makkoltatás bükkesekben Kéreghasználat tölgyesekben Kéreghasználat fenyvesekben Gubacstermés											

megállapítására szolgáló adatok.

..... becslőjárás.

az alábbi években bevétel													Évi átlag			
1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	1874	összesen	az egész területen	holdan-ként
f o r i n t o k															krajczár	
														20400	1020	20
																50
																5
																10
																18
																48
																4
																8
																22
																56
																8
																12

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz IV. minta.)

..... katasztr. kerület.

..... becslőjárás.

Az erdei mellékhaszonvételek középarányos
értékének

kiszámítása.

1851

/1866/

..... kataszt. terület.

Az erdei mellékhaszonvételek közép-

Az erdei mellékhaszonvételek megnevezése	Az erdei mellékhaszonvételek értékét szolgáló uradalmak,											
	Gyóf K.			Könyv			Rózalepít					
	az illető erdő területe	évi átlagérték holdanként	a terület és érték	az illető erdő területe	évi átlagérték holdanként	a terület és érték	az illető erdő területe	évi átlagérték holdanként	a terület és érték	az illető erdő területe	évi átlagérték holdanként	a terület és érték
hold	krajczár	szorzata	hold	krajczár	szorzata	hold	krajczár	szorzata	hold	krajczár	szorzata	
Legelő, alant fekvő erdőkben	5000	20	100000	3000	18	54000	10000	22	220000			
Legelő, magasb hegyi erdőkben												
Makkoltatás, tölgyesekben												
Makkoltatás, bükkesekben												
Kéreghasználat, tölgy-erdőkben												
Kéreghasználat, fenyves erdőkben												
Gubacstermés												

arányos értékének kiszámítása.

..... becslőjárás.

erdőhivatalok, pagonyok, városok, községek stb.												Összesen		Az erdei mellékhaszonvételek értékének közép-arányosai
az illető erdő területe	évi átlagérték holdanként	a terület és érték	az illető erdő területe	évi átlagérték holdanként	a terület és érték	az illető erdő területe	évi átlagérték holdanként	a terület és érték	az illető erdő területe	évi átlagérték holdanként	a terület és érték	erdőterület	területek és átlagértékek	krajczár
hold	krajczár	szorzata	hold	krajczár	szorzata	hold	krajczár	szorzata	hold	krajczár	szorzata	holdak	szorzatai	krajczár
												18000	374000	20
														45
														6
														8

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz V. minta.)

..... kataszteri kerület. becslőjárás.

Az erdőművelési és ápolási költségek

megállapítására szolgáló

a d a t o k.

1851

/1866/

..... kataszt. kerület.

Az erdőmívelési és ápolási költségek

Ü z e m m ó d	F a n e m	Az adatokat szolgáltató ura- dalom, erdőhivatal, pagony, város, község sat. n e v e	Az illető erdő- terület <hr/> holdak
Szálerdő	Tölgyek:	Graf Károly	5000
	Bükk és a többi lombfák:	Összeg .	Összeg .
	Fenyők:	Összeg .	Összeg .
Sarjerdő	Tölgy, bükk, gyertyán:	1851	Összeg .
	Nyár-, füz-, éger-, nyírfa:	1866	Összeg .

megállapítására szolgáló adatok.

..... becslőjárás.

Erdőművelési és ápolási költségek:

1867	1868	1869	1870	1871	1872	összesen	évi átlaga		
							az egész területen	holdanként	
f o r i n t								krajczár	
250	280	320	280	300	270	1700	283	6	
								4	

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz VI. minta.)

.....kataszteri kerület.

.....becslőjárás.

Az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt

évi kiadások.

1851

/1866/

..... kataszt. kerület.

Az erdészeti személyzet fizeté-

Az adatokat szolgáltató uradalom, erdőhivatal, pagony, város,
község sat.

n e v e

erdőterülete

holdak

Górf Károly

5000

1851

/1866/

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz VII. minta.)

kataszteri terület.

becslőjárás.

osztályozási vidék.

F a - á r a k :

Tőárak tömör köbméterenként

F a n e m e k	épület- és szerfa	hasábfá	dorongfa	rőzsefa	tusakfa
	k r a j c z á r o k				
Tölgyek	503	260	165		
Bükk- és gyertyánfa . . .	350	280	150		
Lúcz- és jegenyefenyő . .					
Erdei-fekete- és vörös fenyő					
Éger- és nyirfa					
Nyár- és fűzfa					

Az erdei mellékhaszonvételek értéke.

A mellékhaszonvételek megnevezése	Évi közép érték holdanként
	krajczárok
Legelő, alant fekvő erdőkben	20
Legelő, magasb hegyi erdőkben	
Makkoltatás tölgyesekben	45
Makkoltatás bükkesekben	
Kéreghasználat tölgyerdőkben	6
Kéreghasználat fenyvesekben	
Gubacstermés	8

Erdőmivelési és ápolási költségek.

	S z á l e r d ő			S a r j e r d ő	
	tölgyek	bükk- és a többi lombfák	fenyők	tölgy, bükk, gyertyán	nyár, fűz, éger, nyír
	k r a j c z á r o k				
Évenként és holdanként	6			4	

Az erdészeti személyzet fizetésére szükségelt kiadások.

	Krajczárok
Évenként és holdanként	42

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz VIII. minta.)

..... kataszt. kerület. becslőjárás.

Az erdők részletes leírása.

1851

/1866\

letes leírása.

..... becslőjárás.

f e k v ő e r d ő b i r t o k

üzemmódja és fordája	termőhe- lyi jósága a termési tábla szerint	fater- mésé- nek ér- tékesít- hető része	értékesíthető faválasz- tékainak		mellékhaszonvételeinek	
			megnevezése	aránya	neve	jelentősége
	osztály	%		%		
szaladó 100 év	IV	80	épenléta hasabfa borongfa	2 50 48	legelő makkolvasó kény	

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz IX. minta.)

kataszteri kerület.

becslőjárás.

osztályozási vidék.

Egy kataszt. hold erdőnek tiszta jövedelme.

Üzem mód: szalárdi
 Fanem: hölgy
 Forda: 100
 Termőhelyi jóság, (osztály): III
 A mintatér talaja:
 " " fekvése:
 " " klimája:
 A község neve:
 melynek határához,
 A birtokos neve:
 melynek tulajdonához a mintatér tartozik.

Fatermés.

a III termési tábla szerint:
 tönk és dorongfa 1.6 t. kbm.,
 ehez 0 % rőzsefa " "
 " 0 % tusakfa " "
 Összesen 1.6 t. kbm.,
 levonva a feldolgozá-
 si, kéreg, csuszta-
 tási és usztatási apa-
 dékra 5 %-kot 0.1 "
 marad értékesítendő fatermés 1.5 t. kbm.

Nyers jövedelem.

<u>2</u> % épület és szerszámfa	<u>0.03</u> t. kbm.	<u>503</u> krjával =	frt	<u>15</u>	kr.
<u>50</u> % hasábfa	<u>0.75</u> "	<u>260</u> "	=	<u>1</u>	<u>95</u> "
<u>7.2</u> % dorongfa	<u>0.92</u> "	<u>165</u> "	=	<u>1</u>	<u>19</u> "
% rőzsefa	"	"	=	"	"
% tusakfa	"	"	=	"	"
Legeltetés				<u>20</u>	"
Makkoltatás				<u>45</u>	"
Kéreghasználat				<u>6</u>	"
Gubacstermés				<u>8</u>	"
Összesen			t. kbm.	<u>4</u> frt	<u>08</u> kr.

Költségek.

Erdőművelésre és ápolásra	frt	<u>6</u>	kr.
Erdészeti személyzet fizetésére	"	<u>42</u>	"
Összesen	frt	<u>48</u>	kr.
Marad tiszta jövedelem	<u>3</u> frt	<u>60</u>	kr.
Kikerekítve	frt	<u>6</u>	kr.

(Kataszt. erdőbecslési utasításhoz X. minta.)

kataszteri kerület.

becslőjárás.

osztályozási vidék.

Az erdők tiszta jövedelmi fokozata.

Ü z e m m ó d és f a n e m	Részletes fokozat						Ö s s z e t e s f o k o z a t							
	I	II	III	IV	V	VI	1	2	3	4	5	6	7	8
	termőhelyi jószág						tiszta jövedelmi osztály							
k r a j c z á r o k														
Szálerdő.														
Tölgyek	400	380	360	300	250	220								
Bükk- és gyertyán	250	220	190	150	100	50								
Lúcz és jegyenyefenyő . . .	350	310	290	250	200	150								
Erdei-, fekete- és vörös fenyő	300	280	240	200	120	40								
Éger- és nyárfa	150	120	200	80	60	40								
Sarjerdő.														
Tölgy, bükk, gyertyán . . .	300	250	200	180	120	80								
Nyár, fűz, éger nyír	200	150	120	90	60	30								
Együtt							400	300						30

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz XI. minta.)

..... kataszteri kerület. becslőjárás.

..... osztályozási vidék.

Az erdei mintaterek
k i m u t a t á s a .

1851

/1866/

.....
kataszteri kerület.

Az erdei mintaterek

Folyó szám	A község neve	Tiszta jövedelmi osztály	A m i n t a t é r r é s z		
			az erdőhely neve, helyrajzi száma, tér- tartalma	üzemmód és forda	f a n e m és elegyarány
1		360			
2					
3					
			1851		
			1866		

kimutatása.

.....
becslőjárás......
osztályozási vidék.

l e t e s l e i r á s a.

termő helyi jó- ság osztály	a talaj neme, mélysége, termékeny- sége, nedvességi foka sat.	a hely fekvése a világrészek felé, és hajlási szöge	A k l i m a minősége	A tulajdonos neve és lakása	A szomszédok megnevezése

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz XII. minta.)

.....kataszteri kerület.becslőjárás.

.....osztályozási vidék.

K i m u t a t á s a

azon erdőknek, melyek fatermése csak részben értékesíthető.

1851

/1866/

Térkép címe	Működési időpont
A térkép készítésének célja	A térkép készítésének helye
A térkép készítésének időpontja	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja
A térkép készítésének helye	A térkép készítésének módja

FŐISKOLAI ERDÉSZETI EGYESÜLET
 1851 / 1866 /

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz XIII. minta.)

..... kataszt. kerület. becslőjárás.

..... osztályozási vidék. adóközség.

Az erdők osztályba sorozásának

k i m u t a t á s a.

1851

/1866/

(Kataszteri erdőbecslési utasításhoz XIV. minta.)

.....kataszteri kerület.

.....becslőjárás.

.....osztályozási vidék.

Osztályozási kivonat.

1851

/1866/

